MORGENLANDET.DK

Hvordan digitale fortællinger kan bruges til at formidle mellemøstlig kultur i en dansk kontekst.

How digital stories can be used to communicate middle-eastern culture in a danish context.

Navn: Christence Linnea Stubbe Teglbjærg

Vejleder: Karen Hvidtfeldt Madsen

Afleveringsdato: 15. September 2016

Typeenheder: 138273 tegn =57,61 normalside

INDHOLD

1. Abstract…… s. 4

2. Indledende Kommentarer…….. s. 6

3. Læsevejledning…… s. 8

4.Teori……..

4.1 Fortællinger fra Mellemøsten s. 9

a) Orientalismens magtspil s. 9

b) Danske diskurser om Mellemøsten s. 13

c) Digitale fortællinger på tværs af kulturer s. 16

4.2 Digital Storytelling s. 19

a) Lamberts digitale fortælling s. 20

b) Syv trin til en digital fortælling s. 22

c) Empowerment begrebet s. 24

d) Digitale rejsefortællinger s. 25

5. Metode……..

a) Deltagerobservation s. 28

b) Det kvalitative forskningsinterview s. 28

c) Deltagernes digitale fortællinger s. 30

6. Analyse……

6.1 Morgenlandet.dk s. 31

a) De fire fortællere s. 32

6.2 Det indre aspekt: Fortællerens personlige proces s. 33

a) Tania overskrider en personlig grænse s. 33

b) Rosas fredelige fortælleproces s. 35

c) Minna: Rejsefortælling fra en krigszone s. 36

d) Julies ydre formål overtager s. 39

6.3 Det ydre aspekt: Fortællerens formål s. 40

a)Tanias kontrastfyldte Israel s. 40

b) Minnas oplysende formål s. 42

c) Rosas positive og informative billede af Iran s. 43

d) Julies grundfølelse s. 45

6.4 Delkonklusion s. 46

7. Perspektivering……

7.1 Hvorfor lave digitale fortællinger? s. 49

a) Fortælleren: De personlige behov s. 49

b) De studerende: Interaktivt interessefællesskab s. 52

c) Samfundet: En nuanceret diskurs om mellemøstlig kultur s. 54

7.2 Delkonklusion s. 57

8. Afsluttende Kommentarer…… s. 59

9. Litteraturliste…… s. 61

10. Bilag…… s. 62

1. Abstract

"Morgenlandet.dk – digital travel stories from the Middle East."

We tell stories to understand the world we live in. Stories define our understanding and view on other cultures. But is it possible for Danish students to tell digital stories from the Middle East, to add nuances and expand the Danish discourse about the Middle East and middle - eastern culture?

Digital Storytelling is a widely used method worldwide for telling stories using digital media. This thesis consists of an example case along with a written analysis aiming to test the properties of the digital storytelling method, as used by Danish students studying abroad in the Middle East, by applying the method in both a practical and theoretical way. Based partly on the guidelines for practicing digital storytelling detailed in Joe Lamberts book *Digital Storytelling: Capturing Lives and Creating Community* and partly my own two months long study of the storytellers use of the method for producing personal digital stories about the Middle East, I explored the strengths and weaknesses in each storytellers process. My empirical data for this thesis consists of my own observations of the participants, an in-depth interview with each storyteller and the digital stories produced in connection with the thesis. These concrete examples from my own work as both a project manager on Morgenlandet.dk and an observator who examines the research field, serve to illustrate that there are two aspects of a digital storytelling process.

This paper concludes that digital storytelling consists of an inner and an outer aspect, both of which are in a co-dependant relationship. Digital storytelling is like walking a tightrope for each storyteller. One the one hand each storyteller experience an inner personal process through his/hers own feelings, thoughts and experiences in connection with their stay in the Middle East. On the other hand, digital storytelling is also a way for each storyteller to express his/hers own personal views on the Middle East, to speak up and affect the normative Danish discourse on the Middle East and middle-eastern culture.

But why tell digital stories about the Middle East? This paper discusses the use of the method on three levels – the storytellers and the recipients, the university students at the Middle East Departments of the Danish universities and the surrounding Danish community. In a broader context, I will discuss how the digital stories produced for Morgenlandet.dk not

only becomes a therapeutic process for the storyteller, but also how the stories can be used by university students to get inspiration and empower them to explore the Middle East by themselves. Finally, I argue that the digital stories can be seen in a broader perspective to break up the power structures that establish an either negative or positive discourse about the Middle East in a Danish context.

2. Indledende Kommentarer

Hjemme i mine forældres stue står der et alter. De to lænestole, sofabordet og den pude, min mor bruger til sine fødder, peger alt sammen hen imod dette alter. Det er et husalter og det bliver tændt hver aften præcis kl. 18.30. Det er her DR's nyheder ruller over skærmen. Min mor og far sidder i tavshed og suger informationen til sig. Jeg selv bliver stadigvæk opslugt af den fuldstændige stilhed, der opstår, i de tredive minutter, hvor dagens nyheder flyder over skærmen i deres stue. Bomber over Istanbul. I Irak hugger ekstreme muslimske fundamentalister hovederne af amerikanske journalister. I Nordafrika vender en alt for ung pige hjem efter gidseltagning af Boko Haram, med sit eget barn i favnen. Det er blevet mørkt i stuen. Lyset fra fjernsynet skinner ud i rummet. "Guud, hvor må det være slemt dernede?" siger min mor. "Mellemøsten er i brand!". Men er det hele billedet af den mellemøstlige verden? Eller er der andre fortællinger fra Mellemøsten, som vi ikke ser og hører om? Tredive minutter er gået og min far slukker fjernsynet[1].

Min motivation for at starte Morgenlandet.dk som en platform til digitale fortællinger fra Mellemøsten opstod ud fra et ønske om at nuancere og udvide den forståelse, vi har af Mellemøsten og den mellemøstlige kultur i Danmark. Mellemøsten er en af de regioner i verden, som præger vores nyhedsbillede allermest; fortællinger fra krigszoner, fortællinger fra politisk ustabile områder og fortællinger fra dybt religiøse samfund. Nyheder og dokumentarfilm søger sensationshistorier – jeg søger autentiske dagligdagsfortællinger fra den mellemøstlige virkelighed.

Grundet min egen store interesse for den mellemøstlige kultur, et godt netværk af universitetsstuderende som rejser til og fra Mellemøsten jævnligt og en frustration over det ensidige, stereotype billede der tegnes af Mellemøsten og den mellemøstlige kultur i Danmark, ønsker jeg i dette speciale at afprøve metoden digital storytellings egenskaber til at formidle digitale rejsefortællinger fra danskere på studieophold i Mellemøsten. Derfor arbejder jeg ud fra en problemformulering der lyder således:

Fortællinger er med til at skabe den opfattelse og forståelse vi har af andre kulturer. Kan man ved at bruge metoden digital storytelling fremstille mere nuancerede visuelle

[1]Dette stykke tekst er taget fra den infoseddel, som jeg udsendte til de fire fortællere, for at beskrive min motivation og inspiration til at starte Morgenlandet.dk. Se hele infosedlen under: Bilag 6: Teglbjærg, Christence, *Infoseddel til nye fortællere*, Morgenlandet.dk, Juli 2016.

fortællinger om det moderne Mellemøsten? Kan man udvide danskernes billede af Mellemøsten og udfordre den eksisterende danske diskurs om den mellemøstlige kultur?

Dette speciale er et produktspeciale, der består af henholdsvis et produkt og en afhandling. Før videre læsning er det derfor essentielt for forståelsen af dette speciale først at besøge www.morgenlandet.dk og se de fire digitale fortællinger produceret i forbindelse med dette speciale[2].

Jeg vil først i denne opgave komme ind på hvilke tendenser og metodiske præg danskerne har sat på den måde der er blevet fortalt historier fra Mellemøsten og dermed overleveret viden, information og opfattelser. Derefter vil jeg præsentere Joe Lamberts metode digital storytelling, som vil danne grundlag for min analyse af mine egne digitale fortællinger fra Mellemøsten. Her vil jeg komme ind på hvilke afvigelser jeg har foretaget fra Lamberts guidelines og hvilke styrker jeg har udnyttet. Ud fra produktet Morgenlandet.dk og mit arbejde med de fire fortælleres digitale historier over to måneder vil jeg analysere processen bag en digital fortælling og dernæst fortællernes endelige produkt. Derefter sættes produktet ind i en rammesætning, som undersøger hvorledes Morgenlandet.dk kan være med til at ændre både afsenderens og modtagernes billede af det moderne Mellemøsten. Afslutningsvis ønsker jeg ud fra min analyse og min perspektivering af produktet at konkludere, hvorvidt Morgenlandet.dks digitale fortællinger taler ned i den eksisterende diskurs om Mellemøsten eller om de søger at udfordre danskernes gængse opfattelse af mellemøstlig kultur i Danmark. Kan digitale fortællinger være med til at nuancere danskernes billede af Mellemøsten og den mellemøstlige kultur?

[2] Produktet er testet på en Apple Mac Pro computer og en Lenovo computer via browserne Safari, Google Crome og Explorer. Morgenlandet.dk virker ikke optimalt på telefoner eller ipads endnu og skal derfor læses på en computerskærm. Morgenlandet.dk er også vedlagt som bilag til denne opgave, således at læseren vil kunne se om de modtager det fulde indhold af produktet ved at kontrollere bilagene. Se Bilag 7.

3. Læsevejledning

Da jeg først opdagede metoden digital storytelling og jeg efterfølgende besluttede mig for at opbygge mit speciale omkring brugen af metoden til at fortælle historier fra Mellemøsten med, gik det hurtigt op for mig, at jeg måtte lave et produktspeciale. Jeg havde et behov for at afprøve metoden på egen hånd, for derefter at kunne fremstille en dybdegående hands-on analyse af metodens styrker, svagheder, udfordringer og fordele.

For at forstå specialets problemstilling fuldt ud er det derfor vigtigt at læseren af denne opgave først stifter bekendtskab med www.morgenlandet.dk[3] . Her kan man se de fire fortælleres bud på arbejdet med metoden digital storytelling. Under fanerne *Bagom*, *Om* og *Kontakt* kan der læses mere om tankerne bag den færdige side – herunder både processen, idéen og formålet med Morgenlandet.dk[4]. Dog vil jeg her gerne uddybe fanen: *Opret fortælling*s[5] funktion på hjemmesiden, da den er essentiel for Morgenlandet.dks formål og bæredygtighed. Det er mit ønske at Morgenlandet.dk på sigt skal udvikle sig til en interaktiv side, hvor universitetsstuderende via en digital guide kan uploade deres egne digitale fortællinger fra deres studieophold, praktik eller lignende i Mellemøsten. Både Morgenlandet.dks afsendergruppe og primære modtagergruppe er studerende på danske universiteters Mellemøstafdelinger. I dette speciales perspektivering vil jeg komme nærmere ind på en definition af både afsender- og modtagergrupper af Morgenlandet.dks digitale fortællinger.

Morgenlandet.dk skal i denne opgave betragtes som en prototype på, hvorledes en virtuel vidensbank af digitale fortællinger fra Mellemøsten kan startes op. Forsiden består af et verdenskort, som giver en fleksibel udviklingsform, således at der fremover kan bidrages med fortællinger fra hele Mellemøsten fra nye fortællere. De nye fortællinger vil kunne plottes ind på kortet og således vil produktet til dette speciale altid være et levende forum og aldrig et færdigt produkt. Produktet suppleres med denne afhandling, som søger at give produktet dybde og stille spørgsmål til produktets udfordringer og muligheder ved en evt. videreførelse.

---

[3] Stubbe Teglbjærg, Christence, www.morgenlandet.dk , Juli - August 2016

[4] Stubbe Teglbjærg, Christence, www.morgenlandet.dk , Juli - August 2016

[5] Stubbe Teglbjærg, Christence, *Opret Fortælling*, http://morgenlandet.dk/opretfortælling.html , Juli-August 2016

4. Teori

4.1 Fortællinger fra Mellemøsten:

> *"Mellemøsten er måske den region i verden, der er blevet påklistret flest metaforer. Mellemøsten er "kulturens korsvej", "den frugtbare halvmåne", "civilisationens vugge" og "landet, der flyder af mælk og honning."*[6]

Interessen for Mellemøstens kultur, befolkning og region som helhed, har altid været fascinerende for den europæiske verden. Danskerne har især været fascineret af den mystiske og eksotiske kultur i det fjerne østen, og derfor begyndte vi allerede i oplysningstiden at opsøge information, viden og fortællinger fra Orienten. Fortællingerne startede med Carsten Niebuhrs *Rejseberetninger fra Arabien og andre omkringliggende lande* og har siden hen udviklet sig til fortællinger på TV, internettet, film og i musik, som tilsammen danner vores billede af det moderne Mellemøsten. I dag har vi via vores fortællinger fra, af og om Mellemøsten opbygget et bredt billede af viden om den mellemøstlige kultur. Men hvilke karakteristika er der ved den opfattelse og forståelse, vi har af Mellemøsten i Danmark i dag? I dette afsnit vil jeg komme ind på hvilke forhold, der har præget vores billede af Mellemøsten og den mellemøstlige kultur, og hvordan fortællinger fra Mellemøsten bidrager til dette billede i dag.

a) Orientalismens magtspil

Vi lever i en globaliseret verden, hvor vores økonomiske velstand gør, at vi kan rejse på tværs af grænser og besøge fjerne kulturer, langt nemmere end generationerne før os kunne. Men interessen for det anderledes og ukendte har til alle tider fascineret os. Dog er det først under Oplysningstiden (fra ca. 1690 til ca. 1780) at interessen for det ukendte bliver omsat til et videnskabeligt vidensprojekt[7]. Her opstod flere empiriske ekspeditioner til andre kulturer og derfor sendte den danske konge, Frederik V, også sin ekspedition ud for at opsøge og studere 'de andre'.

---

[6] Seeberg, Peter, *Det moderne Mellemøsten*, 2005, 1.ed, Gyldendal, København, s. 8

[7] Hastrup, Kirsten, *Viljen til Viden – en humanistisk grundbog*, 1999, 1.ed., Gyldendal, København s. 216

"Engang kom der to arabere til os for at se hvordan europæere, især vi, spiste. Den ene var en ung fornem herre fra Sana som vi straks kunne se havde fået en god opdragelse. Den anden fra Káchtân og altså fra en egn hvor der ikke kommer mange fremmede. Han var en anset mand i sit fædreland, men enfoldig, og det virkede som hans kammerat havde taget ham med hen til os for at gøre sig lystig over ham. Man havde fortalt káchtân'en mange forunderlige ting om europæerne. Da vi opfordrede ham til at spise sammen med os, svarede han i sin enfold: Gud bevare mig mod at spise sammen med vantro som ikke kender nogen Gud."[8]

Carsten Niebuhr og fire andre nordiske videnskabsmænd sejlede i 1761 mod den arabiske verden, for at berette hjem til Danmark om deres oplevelser i Mellemøsten. Som det ses ovenfor skrev de fem videnskabsmænd deres tanker, observationer og oplevelser ned i de rejsedagbøger, som den danske konge og ekspeditionsansvarlige, Kong Frederik V, havde påbudt dem. Disse rejsedagbøger blev således danskernes første rigtige rejseberetninger fra Mellemøsten. Dansk/tyske Carsten Niebuhr var den eneste udsending, som vendte tilbage i live[9], og hans beretninger blev udgivet i tre bind efter hans hjemkomst. Niebuhrs antropologiske metode, hvor han levede som et arabisk menneske og indsamlede data om den arabiske verden, kan fortælle os ufatteligt meget om Mellemøsten, men også om hvordan vi fortalte og berettede om Mellemøsten dengang.

"(…) a place of romance, exotic beings, haunting memories and landscapes, remarkable experiences."[10]

Ifølge professor Edward W. Said opfandt europæerne betegnelsen Orienten, som strakte sig fra Marokko i øst til Indien i vest og indbefattede det vi i dag kalder Nordafrika, Mellemøsten og dele af Asien. Som Said beskriver i dette citat ovenover har Orienten, fra den europæiske synsvinkel, været præget af mystik, eksotiske kulturer og det han kalder *"otherness"*[11] – på

---

[8] Niebuhr, Carsten, *Rejsebeskrivelse fra Arabien og andre omkringliggende land – Første Bind*, 1774, Genoptrykt af Forlaget Vandkunsten, s. 336

[9] Ifølge Carsten Niebuhrs rejsedagbøger døde de fire andre videnskabsmænd: F. C. Von Haven, Peter Forsskål, C. C. Kramer, G. V. Baurenfreind og oppasseren Berggren af malaria under Den Arabiske Rejse. For mere om rejsen se: Niebuhr, Carsten, *Rejsebeskrivelse fra Arabien og andre omkringliggende land – Første Bind*, 1774, Genoptrykt af Forlaget Vandkunsten, s. 39

[10] Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 1.

[11] Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 45

dansk *"andethed"* - som dog ikke er et reelt dansk ord. Ordet stammer fra *"the others"* = *"de andre"* og *"otherness"* betegner her "de andres" kultur, som henviser til en kultur, der ligger langt væk fra europæernes vestlige kultur. I Saids begreb *"otherness"* hentydes til en generalisering af en kultur og en verden som den vestlige verden ikke forstår. Derfor var det også forestillingen om "de andre" og deres "andethed" som fik opdagelsesrejsende fra hele verdenen til at valfarte til Mellemøsten for at opdage, indsamle og overlevere data om denne ukendte og anderledes kultur til de europæiske kongedømmer i slutningen af det 18. århundrede.

Da Carsten Niebuhr vendte hjem til Danmark i november 1767 (efter seks år i Mellemøsten) og udgav sin omfattende *Rejseberetning fra Arabien og andre omkringliggende lande* i 1774, tog han ikke hensyn til de lettere orientalistiske præg han satte på fortællingen[12]. Det er først langt senere i slutningen af 1900-tallet, at Professor Edward W. Said udgiver sin bog *Orientalism*, om hvordan vestlig forskning, litteratur og retorik er influeret af orientalisme igennem flere århundreders ulige magtforhold mellem Østen og Vesten. Said er skeptisk over for den måde europæerne fortæller om Mellemøsten i Europa på. Derfor proklamerer han, at orientalisme er den måde Vesten bibeholder den politiske magt over Østen, og derfor er den orientalistiske skrivemåde et bevidst valg fra den vestlige verdens side. Orientalisme er altså:

> *"(…) en måde at forstå Orienten på som er baseret på Orientens særlige plads i den vestlige forståelse. (…) Orientalisme er den samlede institution, der anvendes til at tackle Orienten – ved at udtale sig om den, undervise i den, bosætte sig i den og herske over den. Orientalisme er en vestlig metode til at dominere, omstrukturere og få magt over Orienten."* [13]

---

[12] Her skal det siges at Carsten Niebuhrs rejsefortællinger betegnes som lettere orientalistisk, da han qua sin tid var farvet som europæisk opdagelsesrejsende, men Niebuhr søgte samtidig at anvende en mere antropologisk tilgang til sin rejse og leve som et arabisk menneske hen imod slutningen af sin tur. Beskrivelserne herfra er i høj grad objektive, men der vil stadigvæk forekomme orientalistiske træk i Niebuhrs beretninger pga. hans baggrund, akademiske lære og uvished om orientalismens magt. For mere om Niebuhrs metode se: Niebuhr, Carsten, *Rejsebeskrivelse fra Arabien og andre omkringliggende land – Første Bind*, 1774, Genoptrykt af Forlaget Vandkunsten, s. 16

[13] Said, Edward W., *Orientalisme. Vestlige Forestillinger om Orienten*, 2002, 1.ed., Roskilde Universitets Forlag, s. 27

Said beskriver i sin bog *Orientalism*, hvordan Orienten altid har været både *"overvalued"* og *"undervalued"*[14] af vesterlændinge. Enten har det mellemøstlige menneske, i en orientalistisk vestlig ramme, været beskrevet som et eksotisk vidende menneske, eller som et barbarisk menneske som var overdrevent underlegen og tilbagestående:

> *"The Orient was overvalued for its pantheism, its spirituality, ist stability, its longevity, ist primitivity, and so forth. (...) Yet almost without exception such overesteem was followed by a counterresponse: the Orient suddenly appeared lamentably under-humanized, antidemocratic, backward, barbaric, and so forth. "*[15]

Her ses hvordan orientalisme som akademisk disciplin, har et stærkt politisk budskab, og derfor har magtforholdet mellem Vesten og Østen altid været præget af orientalisme som diskursivt redskab. Den overlegne oplysningsmand, imperialisten i Mellemøsten og den hvide rige mand er alle tre stereotyper på hvorledes magtforholdet mellem Vesten og Østen har været ulige i århundreder, og hvorledes denne magtstruktur er blevet vedligeholdt af forskere op igennem det moderne og senmoderne samfund. Men som Said pointerer, vil den vestlige videnskabsmand ikke nødvendigvis være bevidst om at han/hun benytter metoden, men denne forsker vil altid stå på skuldrene af den orientalistiske historie og forskning og der ud fra have en national eller europæisk forståelse af Mellemøsten. Ikke alle vestlige fortællinger om Mellemøsten er orientalistiske, men orientalismen er et diskursivt redskab, som man som vestlig fortæller om Mellemøsten skal være yderst opmærksom på, for ikke at overdrive eller underdrive historierne om det fjerne Mellemøsten i en europæisk kontekst.

Said beskriver således, hvordan en europæer altid vil se Mellemøsten som udefrakommende, men ligeså snart europæerens egne interesser, dagsordener eller politiske synspunkter influerer på gengivelsen af Mellemøsten i Danmark bliver deres fortællinger *"(...) converted from personal to professional Orientalism."*[16] Altså lige så snart en forsker, forfatter eller lign. bruger Europas forudindtagede opfattelser af Mellemøsten og kombinerer dem med sin egen personlige opfattelse, for dernæst at foretage en generalisering af Mellemøsten, vil man kunne kalde det professionel orientalisme. Dvs. hvis man sine egne personlige erfaringer

---

[14] Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 150

[15] Der refereres i citatet til orientalisme i 1800-tallet:
Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 150

[16] Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 157

og opfattelser af Mellemøsten, betragter Said det ikke som orientalisme, men så snart indsamlingerne bliver konverteret fra et personligt synspunkt til et generaliserende synspunkt overfor indbyggerne, kulturen eller samfundet i Mellemøsten, vil man kunne tale om professionel udøvet orientalisme. Denne form for orientalisme har en politisk dagsorden og et klart budskab, som afsenderen søger at fremhæve i sine empiriske indsamlinger.

Derfor er det vigtigt at være opmærksom på den orientalistiske indflydelse, som har været markant ved de fortællinger, vi har indsamlet og produceret fra Mellemøsten og oversat til en dansk kontekst. I takt med at vi har fået et bredere billede af Mellemøsten via den nye teknologi, den globaliserede verden og via den økonomiske velstand, som giver den almene dansker adgang til Mellemøsten, vil den orientalistiske metode ses mere sjældent. Orientalisme bygger i høj grad på magtforholdet mellem Østen og Vesten. Det vil sige at så snart fortællingerne fra Mellemøsten overdrages til den brede befolkningsgruppe, vil magtforholdet ændre sig, og dermed vil orientalisme ikke være ligeså markant i den danske diskurs om Mellemøsten. Dertil skal dog pointeres at der kan ses orientalistiske træk i den nuværende retorik omkring Mellemøsten, da der stadigvæk hersker et politisk magtforhold mellem Østen og Vesten. Vi er i Europa blevet mere opmærksomme på orientalismens virkning og effekt i både en mellemøstlig og europæisk kontekst.

b) Danske diskurser om Mellemøsten

Selvom orientalisme er et begreb som flere og flere vestlige forskere, journalister og politikere er bevidste om og søger at begrænse, findes der stadigvæk en markant diskurs omkring Mellemøsten og den mellemøstlige befolkning i den danske mediestrøm i dag. Den måde vi beretter og beskriver et emne på, kaldes diskurs. En diskurs betyder en:

> *"'samling af talemåder og begreber som tilsammen konstruerer et emne på en bestemt måde'."*[17]

For at påvise en ny diskurs eller argumentere for ændringer i en gældende diskurs bedriver man som forsker diskursanalyse ved at analysere det konkrete sprogbrug i det brede mediebillede, i den politiske debat eller i det almene dagligdags sprogbrug. Her kan

[17] Hussain, Mustafa, Yilmaz, Ferruh og O'Connor, Tim, *Medierne, Minoriteterne og Majoriteten – en undersøgelse af nyhedsmedier og den folkelige diskurs i Danmark*, 1997, 1.ed, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Indenrigsministeriet, Forlaget Thorup, København s. 177

analyseres udvalgte enkelte ord, som oftest bliver brugt om et bestemt emne, de ord der ikke bliver sagt eller den måde ordene sættes sammen på i forhold til et bestemt emne. Altså er ordene vi bruger til at beskrive et bestemt emne, f.eks. flygtninge og indvandrere, Mellemøsten eller den mellemøstlige kultur med til at definere den overordnede forståelse af et givent emne, som majoriteten af befolkningen har. Derfor er det vigtigt at undersøge hvilken diskurs der findes i en dansk kontekst om den mellemøstlige verden, for derefter længere nede i opgaven at påvise om Morgenlandet.dks fortællinger taler ned i denne diskurs eller om den udfordrer den eksisterende diskurs.

Omfanget af dette speciale tillader desværre ikke at udføre og argumentere dybdegående for en analyse af diskurserne om Mellemøsten og den mellemøstlige kultur. Men da jeg mener det er vigtigt at være bevidst om den pågældende diskurs om den mellemøstlige kultur i kontekst til Morgenlandet.dks formål og virke, er det på sin plads at henvise til Michel Foucaults klassiske arbejde med diskurs. Foucault var den første forsker der udviklede begrebet diskurs og fastsatte teori og begreber om diskursers forhold. Specielt to aspekter af Foucaults arbejde er vigtigt at forholde sig til i arbejdet med diskursanalyse, nemlig tankerne bag sandhed og magt. For det første argumenterer Foucault for at de sandheder om omverdenen, som befolkningen tror på, er en *diskursiv konstruktion*[18]. Hvilket vil sige, at mennesker selv via sproget definerer, hvad der er sandt og falsk i deres livsverden. *Vidensregimer*[19] kalder Foucault det, når diskurser fastsætter det meningsfulde og det utænkelige i et samfund og derfor pointerer Foucault, hvorledes diskurser er et magtfuldt redskab til at bibeholde eller forandre disse vidensregimer igennem sagte eller usagte udsagn. Der findes mange forskellige diskurstilgange, men jeg anvender her i forlængelse af Foucault, Ernesto Laclau og Chantal Mouffes poststrukturalistiske diskursteori, som betragter diskurser som mere abstrakte samfundsmæssige strukturer men samtidig mener, at disse diskurser skabes, vedligeholdes og forandres i konkret hverdagspraksis. Laclau og Mouffe ser diskursers konstruktion som et fiskenet af udsagn som tilsammen skaber en overordnet diskurs om et givent emne:

---

[18] Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise, *Diskursanalyse – teori og metode*, 1999, 1. Ed, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C. , s. 22.

[19] Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise, *Diskursanalyse – teori og metode*, 1999, 1. Ed, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C. , s. 22.

"En diskurs forstås som en fastlæggelse af betydning inden for et bestemt domæne. Alle tegnene i en diskurs er momenter; de er knuder på fiskenettet, og deres betydning er holdt fast ved, at de er forskellige fra hinanden på bestemte måder."[20]

Inden for den danske diskurs om Mellemøsten, mener jeg at man vil kunne tale om to abstrakte diskurser, som peger i en positiv og negativ retning. Som tidligere nævnt har Mellemøsten mange forskellige navne i den vestlige verden, men hvis vi kigger nærmere på disse to definitioner af Mellemøsten:

"Civilisationens Vugge"[21]

"Ondskabens akse"[22]

vil vi tænke på et net af adjektiver, som vi som danskere, forbinder med henholdsvis det positive eller negative udtryk. *Civilisationens vugge* forbinder vi generelt med en elitær, eksotisk og raffineret kulturarv som skabte den moderne civilisations begyndelse. Tænker vi derimod på USA's tidligere præsident George W. Bushs udsagn efter terrorangrebet d. 11. September 2001 om Iran, Irak og Nordkorea, som udgjorde *Ondskabens Akse* overfor USA og dermed den vestlige verden, tænker vi på terrorisme, frygt, krig og had. Selvom begrebet i første omgang betegnede en politisk taktik om at gå ind i *the war on terror*[23], blev begrebet hurtigt et diskursivt værktøj i betegnelsen af Mellemøsten.

Disse net af diskurser spinder vi om bestemte opfattelser af Mellemøsten, og derfor vil jeg argumentere for at der findes en markant positiv diskurs om Mellemøsten og en markant negativ diskurs om Mellemøsten i det danske samfund. Diskurserne eksisterer sideløbende med hinanden, men kæmper samtidig om retten til at afgøre sandheden om Mellemøsten i det

---

[20] Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise, *Diskursanalyse – teori og metode*, 1999, 1. Ed, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C. , s. 36

[21] Udtrykket er opstået i vestlige forsker-kredse, og betegner mere præcis Sumar, en historisk region i det tidligere Mesopotamien – i dag Irak. Udtrykket hentyder til Mellemøstens tidlige kulturarv, i dag bruges udtrykket om alt fra pyramiderne i Egypten til Persepolis i Iran. Milton-Edwards, Beverly, *Them and Us: The United States, EU and the Middle East* i *Contemporary Politics in the Middle East*, 3.ed, 2011, Polity Press, Cambridge, England s. 260.

[22] Udtrykket stammer fra USAs tidligere præsident George W. Bushs tale d. 29. Januar 2002, hvor han refererer til Iran, Irak og Nordkorea som *the Axis of Evil* dvs. "stater der giver støtte og ly til terrorister". I dag bruges udtrykket ofte i en bredere sammenhæng til at beskrive Mellemøsten med. For mere om Vestens forhold til Mellemøsten se: Milton-Edwards, Beverly, *Them and Us: The United States, EU and the Middle East* i *Contemporary Politics in the Middle East*, 3.ed, 2011, Polity Press, Cambridge, England s. 260.

[23] *The war on terror* blev et almindelig kendt begreb om USAs indgriben i Mellemøsten for at finde Osama Bin Laden efter terrorangrebet i USA d. 11. September 2001.

danske samfund[24]. De to diskurser, som i dette afsnit er sat på spidsen for at klargøre den polarisering, der findes i de danske diskurser om Mellemøsten, vil i sidste ende skabe et karikeret og stereotypt billede af det Mellemøsten, som eksisterer i dag.

c) Digitale fortællinger på tværs af kulturer

De sidste par årtier har vi set en udvikling indenfor den journalistiske, akademiske og videnskabelige verden, hvor fortællingerne om omverdenen bliver overdraget til den enkelte borger (både i Mellemøsten og i Vesten). Dermed får den almene dansker mulighed for, at bruge deres egen stemme i den politiske debat. Digital Storytelling er en af de måder hvor på den enkelte borgers stemme kan blive hørt. Op igennem 1990'erne er digital storytelling nået ud til flere forskellige grene af det amerikanske samfund, men i takt med at internettet, de sociale medier og brugervenligheden optimeres i forbindelse med kreative computerprogrammer [25] stiger fleksibiliteten og lysten til at fremstille små digitale fortællinger flere steder i verden. Metoden breder sig hurtigt til udlandet i løbet af 00'erne og i Danmark følger flere organisationer også med på den digitale bølge.

> *"More people than ever are sharing their own media, social media engagement now represents over 20 percent of total internet use, many millions of hours are being spent by people uploading pictures, tagging links with comments, writing little blurbs, and yes, once in awhile uploading a video they made themselves. Many more people are waking up to the power of their own voice in the media, and are finding the means to express themselves, for themselves and their communities through the new media."*[26]

The World Wide Web handler om at dele. Dele viden, dele overbevisninger og (især på de sociale medier) at dele sin egen fortælling. Derfor bruger flere og flere mennesker verden over deres stemme til at fortælle deres egen historie med ord, billeder og lyd på de sociale medier. Inden for det sidste års tid har især to projekter omhandlende digital storytelling fået en del opmærksomhed i medierne i Danmark og disse to projekter har jeg fulgt med i på sidelinjen. Jeg mener, det er vigtigt at inddrage de to projekter *Challenge My Story* udført af

---

[24] Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise, *Diskursanalyse – teori og metode*, 1999, 1. Ed, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C. , s. 22

[25] Her tænkes på udviklingen af programmer såsom iMovie, Adobe Photoshop og Garageband til Apple's mac-computere.

[26] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 4

Digital StoryLab[27] og *Stories Untold* udført af *C:ntact*[28] her, fordi det vil give et indtryk af hvilken udvikling vores fortællinger fra Mellemøsten har gennemgået. Derudover mener jeg også, at det er vigtigt først at give eksempler på hvordan danske organisationer, som arbejder med den personlige fortælling og narrativer professionelt, vælger at udforme disse projekter, da jeg senere i dette speciale vil gennemgå min egen produktproces i forbindelse med udviklingen af Morgenlandet.dk.

Begge projekter ledes af danske organisationer (*Digital StoryLab* og *C:ntact*), som har startet et digitalt storytelling projekt i Mellemøsten. Projekterne ønsker at fokusere på den del af digital storytelling metoden, som omhandler begrebet *empowerment*[29] og dermed viljen til, at de udvalgte fortællere bruger deres egen stemme i det givne mellemøstlige lands offentlige debat. *Stories Untold* arbejder med emnet køn, da de ønsker at give kvinder fra seks forskellige lande lov til at fortælle deres egen historie, om hvordan det er at være kvinde i Jordan, Oman, Tunesien, Palæstina, Libanon og Egypten. Her sættes der fokus på at skubbe til den offentlige diskurs omkring kvinder i de arabiske lande, ved at producere små korte digitale fortællinger, som kvinderne selv filmer med deres smartphones.

> *"(…)the project aspires to popularise and democratise this method of filmmaking and use it as a catalysor of visualised personal storytelling of people all over the world."*[30]

En stor del af filosofien bag ved digital storytelling er at udbrede metoden til nye fortællere. Det er hovedbudskabet for *Stories Untold* at dette lille udkast af digitale fortællinger, som *C:ntact* sammen med seks kvindelige filminstruktører og tolv mellemøstlige kvinder har lavet, skal være med til at give andre kvinder i Mellemøsten lyst til at fortælle deres historie via digital storytelling. *C:ntact* skriver derfor på deres hjemmeside som nævnt i citatet ovenfor, at projektet er med til at gøre metoden populær i Mellemøsten og demokratisere filmskabelse.

---

[27] Digital StoryLab (Copenhagen Center for Digital Storytelling) har i samarbejde med KvinFo, et jordansk webmagasin, 7iber, og et jordansk teater, Al-Balad Theatre, gennemført flere digital storytellings-workshop i Amman, Jordan. For at se de fremstillede film af unge jordanere se: www.challengemystory.com

[28] Stories Untold har i samarbejde med seks professionelle filmskabere fra MENA-regionen fremstillet 12 film fra hele MENA-regionen. For mere om samarbejdet og projektet se: http://www.contact.dk/international/the-middle-east/stories-untold.aspx

[29] Begrebet empowerment bliver forklaret yderligere i specialets del om *Digital Storytelling* i næste afsnit.

[30] C:ntact, Stories Untold, http://www.contact.dk/international/the-middle-east/stories-untold.aspx d. 5. August 2016

Også *Challenge My Story*, som havde base i hovedstaden Amman i Jordan, beskæftigede sig med begrebet empowerment til unge kvinder og mænd i Jordan, hvor de fik muligheden for at fortælle deres egen livshistorie til et bredt publikum[31]. Dermed satte de fokus på de eksisterende men ofte tabuiserede forskelle mellem mænd og kvinder i Jordan.

> *"Fourteen. I go to my friends house. Mum? Are these shorts too short? No, they are fine, don't worry, from the car to the house, from the house to the car. Checklist done. Mother approved. I get to Basmas house and we decide to rent a movie. Ahh, but I'm wearing shorts! Don't worry, from the car to the store, from the store to the car. A man suddently approaches and skulks: you are a girl with little manners, how dare you be walking around showing your legs! Stunned. Who are you? What did I do? What gives you the rights? I walk away, sweaping the moment under the rug."*[32]

Rawan Zeine fortæller her i et brudstykke fra sin digitale fortælling, om hvordan det er at vokse op som pige i Amman og hele tiden være bevidst om sin påklædning. Her italesætter Zeine sine frustrationer over at skulle tænke på sin påklædning og planlægge sit tøjvalg på grund af de kulturelle og religiøse normer, som hun føler sig underlagt af som jordansk kvinde. Derfor er hun yderst begejstret for den workshop, som Digital StoryLab har faciliteret i Amman og betragter digital storytelling, som et vigtigt redskab til at skabe dialog på tværs af kønnene:

> *"I think the most empowering thing in the proces was to like sit with your emotions, like it as it is. I felt is was a very raw process, in that way (…) It can definitely be used as a tool to create debate (…) It's a really good way to have a conversation going based on a single story."*[33]

Således udtaler Rawan Zeine sig til et interview foretaget af *Digital StoryLab* under deres workshop i Amman i 2015. Flere af de andre fortælleres digitale historier har fået Zeine til at undre sig, stille spørgsmål og ligefrem føle vrede ved enkelte af visningerne, og derfor mener

---

[31] Challenge My Storys digitale produkter er blevet vist på en festival i Amman: Hakaya Storytelling Festival og efterfølgende ved flere seminarer, kurser og workshops i Danmark.

[32] Zeine, Rawan, *Under the rug*, 1:02, www.challengemystory.com

[33] Zeine, Rawan, Interview: *Gender is an experience!*, 00:50, www.challengemystory.com

hun, at det er en god måde at skabe debat på og samtidig kunne forstå hinandens livsverdener, som nogle gange kan være ekstremt svære at sætte sig ind i. Det at styrke viljen til at handle selv, debattere eller bare lade sin stemme blive hørt er begge projekters hovedformål med at oprette og fuldføre de to digitale storytellings workshops. Derfor er det også målgrupper, som ikke bliver hørt så ofte i medierne, der igennem de digitale fortællinger får deres stemme hørt i disse to projekter.

Disse to digital storytelling projekter, som er udformet af danske organisationer, ønsker at demokratisere retten til at tale for sig selv og samtidig reflektere over sit eget liv og verden. Digital Storytelling er via den teknologiske udvikling og vores globaliserede verden derfor blevet et værktøj til både at forstå sit eget liv og samfund. Samtidig er det også et værktøj til at fortælle om dette på tværs af kulturer og landegrænser. Digitale fortællinger er således blevet en måde at fortælle sine inderste følelser og frustrationer til hele omverdenen på for at sætte fokus på marginaliserede, undertrykte og glemte befolkningsgruppers udfordringer i det moderne Mellemøsten.

4.2 Digital storytelling

"Listen deeply. Tell stories"[34]

I 1994 startede kunstaktivisten og teaterproduceren Joe Lambert, sammen med sin kone Nina Mullen og kollegaen Dana Actley, *Center for Digital Storytelling* op. Med ovenstående mantra i baghovedet var det meningen, at dette skulle være et sted hvor deres metode digital storytelling skulle tages i brug. Allerede før den teknologiske udvikling havde stiftet bekendtskab med *Web 2.0*[35], hvor internettet og de sociale medier opstod, startede Joe Lambert en metode til at producere digitale historier, som siden hen blev brugt af lignende organisationer over hele verdenen, herunder bl.a. *Digital Storylab*[36] ved Aalborg Universitet i København.

---

[34] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 1.

[35] Thumin, Nancy, *"It's good for them to know my story"- Cultural mediation as tension* i Lundby, Knut, *Digital Storytelling, Metiatized Stories*, 2008, Peter Lang Forlaget, New York, s. 85

[36] For mere om Digital Storylabs arbejde i Danmark og udlandet se: www.digitalstorylab.com

Digital storytelling går ud på, at den enkelte deltager udtrykker sin egen personlige fortælling igennem en kort film bestående af tale, billeder og lyd, som skabes sammen med en tilknyttet facilitator. Først bliver fortælleren bedt om at nedskrive sin egen personlige fortælling. Fortælleren deltager i en skriveworkshop, hvor en af øvelserne består i at læse sin fortælling højt for de andre på workshoppen – dette kalder Lambert *story circles*[37]. Derefter bliver historien finpudset, således at den til sidst kan optages til digital brug. Når den verbale fortælling er færdig, bliver fortællingen bagefter sammensat med billeder, film og lyd, som fortælleren selv har optaget (enten i forvejen eller under selve workshoppen). Det visuelle udtryk bruger fortælleren til at sætte både abstrakte og konkrete billeder på sin fortælling. Derved bliver den personlige fortælling fortalt i tale, billeder og lyd til en lille hjemmelavet kortfilm. Hjemmelavet skal forstås således, at det er fortælleren som selv producerer kortfilmen. Dvs. at fortælleren både nedskriver historien, læser den højt for facilitatoren på workshoppen, indtaler filmen på en optageenhed, udvælger film, billeder og lyd fra egne private optagelser og til sidst sammensætter det hele i et videoredigeringsprogram. En digital fortælling er fortællerens egen fortælling, derfor besidder fortælleren det fulde ejerskab over den producerede film.

I Danmark er digital storytelling ikke en almindelig anvendt metode i det akademiske miljø. Metoden balancerer imellem et kunstnerisk produkt og et værktøj, til at indsamle brugbart akademisk data for at afdække en konkret problemstilling. Men Lambert pointerer i en samtale med fire amerikanske universitetsprofessorer i bogen *Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community*, at digital storytelling lige fra starten af (i USA) har været tæt knyttet til det akademiske miljø, og at metoden har været anvendt på flere amerikanske universiteter fra starten af[38].

a) Lamberts digitale fortælling

Center for Digital Storytelling har udviklet og tilpasset metoden digital storytelling i starten af 90'erne. Men dermed er det ikke sagt, at de har lagt beslag på anvendelsen af metoden. Lambert og Actley betegner metoden som:

---

[37] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 70.

[38] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 175

"(...) a movement decicated to de-centering authority, finding an authoritative self-definition has proved elusive." [39]

En bevægelse, som sigter mod at gøre fortællinger demokratiske og ikke-autoritære. Derfor har Lambert og Actley ikke nedsat et fast regelsæt for hvordan digitale fortællinger skal indsamles, produceres og distribueres men i stedet oprettet nogle guidelines i forbindelse med Center for Digital Storytellings arbejde, som skal definere, hvad en digital fortælling er:

1. *Historien skal være personlig*. Hermed sagt at fortællingen skal dele en personlig livshistorie, som gør at publikum føler, at de opdager noget nyt om denne person.
2. *Første-persons fortæller*. Historien fortælles i jeg-form og består af personlige refleksioner over givne situationer og oplevelser.
3. *Omhandler en oplevet situation.* Lambert beskriver det her som *a lived experience*[40]. Dvs. oplevelser fra historiefortællerens eget liv, som evt. opdeles i scener, hvis der fortælles om flere episoder.
4. *Fotos over film.* Lambert anbefaler at bruge billeder i stedet for film, da det skaber et mere roligt visuelt tempo, som ikke distraherer lytteren fra fortællingen.
5. *Lyd* – de fleste digitale fortællinger bruger baggrundslyd eller musik til at sætte stemningen i forhold til fortællingen.
6. *Længde.* Digitale fortællinger varer ca. fem minutter ifølge Joe Lambert guidelines. Optimalt 2-3 min.
7. *Proces over produkt.* I digital storytelling er den personlige udviklingsproces det vigtigste element for at færdiggøre et brugbart produkt.[41] Historiefortælleren, har det fulde ejerskab over fortællingen. Derfor er det vigtigt helt fra starten at skabe den følelse hos fortælleren.

Disse syv punkter betegner det, som *Center for Digital Storytelling* karaktiserer som en digital fortælling. Lambert sætter rammen for hvad der betegner en digital storytelling, men disse punkter er dog frie til at gradbøjes i forhold til kontekst og sammenhæng.

---

[39] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 37

[40] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 38

[41] Alle syv punkter er taget fra Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 37-38. For uddybelse se kapitlet: *The World of Digital Storytelling*.

b) Syv trin til en digital fortælling

Efter at have defineret hvilke guidelines, *Center for Digital Storytelling* har opsat for det færdige produkt, vil jeg nu kigge nærmere på selve processen op til det færdige produkt. Lambert beskriver det som: *The Seven Steps of Digital Storytelling*[42], hvilket i en amerikansk sammenhæng klinger hen ad religiøs frelse. Men processen i forbindelse med at udvikle en personlig digital fortælling, er som tidligere nævnt også en personlig udviklingsproces, hvor fortælleren reflekterer over sin livshistorie eller skelsættende oplevelser, som kræver et dybt indblik i egne følelser, tanker og oplevelser.

De fleste arbejder med digital storytelling via workshops, hvor et hold af fortællere over et par dage udvikler, sammensætter og afslutter deres egen digitale fortælling med hjælp fra de facilitatorer, som står for workshoppen. *Center for Digital Storytelling* har i den forbindelse udviklet syv trin, som facilitatorerne gennemgår for fortællerne på workshoppen, således at processen bliver gjort klar fra start til slut. For at forstå processen bag ved metoden ønsker jeg her at gennemgå de syv trin, som forløber under en typisk digital storytelling workshop.

> *"For each and every storyteller, we are focused on creating a story that feels unique and powerful. Unique in that we hear the author describe the events and issues of the story in a way that is only theirs to provide, that the perspective feels like it emerged from honest self-reflection. Powerful in that we want the stories to give an intimate glance at the struggle the author faced in reacting to events, how the events changed them. (...) After asking 'What's the story you want to tell?', our next question is 'What do you think your story means?'"*[43]

Lambert pointerer til at starte med, at det første skridt mod en god fortælling er at finde ud af hvilken historie man gerne vil fortælle. Men endnu vigtigere også at finde ud af hvad denne fortælling betyder for en selv. Han kalder første trin for *Owning your Insights*, hvor i der ligger en bevidsthed omkring hvilket budskab, man ønsker at lægge i sin fortælling. Hvad betyder fortællingen for mig og mit liv? Hvorfor vil jeg gerne fortælle lige præcis denne historie? Første skridt på vejen til en digital fortælling er derfor at nedskrive første udkast til en fortælling.

---

[42] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 53

[43] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 54

Derefter fortælles den til det, som Lambert kalder en *story circle*. I fortællekredsen oplæses historien for de andre deltagere, hvorefter der gives kritik til hver enkelt deltager fra de andre fortællere og facilitator. Lambert beskriver fortællekredse som trygge og private fora, hvor han anbefaler at fortælle sin historie, ligesom man ville fortælle historien til en god ven eller en kæreste – med et minimum af kontekst og et maksimum af ligefremhed i forhold til selve oplevelsen[44]. På workshoppen er det en af de vigtigste faser, at dele sin historie med de andre på workshoppen og dermed få feedback på hvilke elementer i historien, som virker og hvilke der er uklare. At deltage i en fortællekreds kan ofte virke grænseoverskridende for mange fortællere, når de for første gang skal læse deres fortælling op for andre, som ikke har kendskab til deres private liv og verden. Dette trin hedder *Owning your Emotions* i Lamberts guide, hvilket er næste del af processen i en digital fortælling, hvor det er vigtigt for historiefortælleren at tage ejerskab over sine egne (nu afslørede) følelser og dermed sin egen historie. Fortællekredsen vil gøre budskabet klarere for fortælleren, som vil give et godt grundlag for at arbejde videre med fortællingen.

Efter man har klargjort, hvad historien egentlig betyder for historiefortælleren, er tredje trin at finde ud af hvor *the moment of change*[45] ligger i selve fortællingen. Det såkaldte *point of no return* (som man på dansk ville kalde vendepunktet), er der hvor historien tager en drejning i den ene eller anden retning. Enten ændrer hovedpersonen sig eller så sker der en brat ændring i historiens udvikling. Indenfor digital storytelling er *the moment of change* væsentligt at finde, fordi det hjælper fortælleren med at bryde historien op i dele og dermed være bevidst om hvilke dele af fortællingen, der illustrerer hvilke følelser og tanker. Her gøres det klart hvilke dele, der skal med i det endelige udkast, og hvilke dele der er overflødige for at fortælle den givne historie, og for at publikum kan forstå den.

Efter at fortælleren har fundet frem til essensen af sin egen fortælling, bliver næste skridt på vejen, det som Lambert betegner som: *Seeing Your Story*. Fortællerne anbefales altid i første omgang at skrive historien ned, uden at tænke på billeder og lyd. Fordi fortælleren er i skrivefasen af den digitale fortælling, vil det kunne begrænse fortællerens hukommelse og motivation, hvis fortælleren kun tænker på situationer, hvor der findes billede- og filmmateriale, der kan bruges til at illustrere fortællingen visuelt. Men når historien er nedskrevet og skrevet ren, så begynder man at tænke på hvilke billeder og film, der vil kunne

---

[44] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 55

[45] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 60

illustrere historien bedst. Her skelnes mellem *explicit imagery* og *implicit imagery*[46] – explicit betyder at billedet, der vælges, illustrerer det, der høres i fortællingen. Implicit betyder, at man benytter et mere abstrakt billedsprog, til at illustrere bestemte følelser og tanker, som fortælleren associerer med den givne fortællesituation. Hvis der f.eks. tales der om et barndomshjem, kan man med eksplicitte billeder vise et billede af selve huset eller ved at vælge implicitte billeder vise et billede af de marmelademadder, man altid spise i sit barndomshjem eller det træ i baghaven, man altid byggede hule i, for f.eks. at vise at barndomshjemmet symboliserede tryghed og stabilitet.

Når man har udvalgt billeder, film og indtalt sin voice-over er det derefter tid til at bestemme sig for, om der skal være underlægningsmusik eller baggrundslyd på den digitale fortælling. Disse valg eller fravalg af musik og lyde er med til at færdiggøre og afrunde fortællingen og vil kunne understrege stemningen i fortællingen. Det vil sige at her udføres Lamberts femte trin på vejen til en digital fortælling: *Hearing Your Story* og derefter er det tid til trin nummer seks: *Assembling Your Story*. Hele fortællingen skal til slut sættes sammen til en lille digital fortælling på 2-5 min. Dette er en tidskrævende proces, men også her hvor den digitale fortælling kommer til live, og fortælleren ser hvor arbejdet fører hen.

Trin nummer syv på vejen mod en digital fortælling er delingen af ens egen historie med andre. Nu er produktet færdigt og klart til at blive vist til de andre deltagere, til familie og venner eller andre interesserede. Det er ikke nødvendigt at dele de digitale fortællinger offentligt, men det er tit årsagen til at fortællere melder sig til at deltage i disse workshops. Fortællerne har en historie på hjerte, hvor det efterfølgende vil være en stor sejr, udfordring eller forhåbning at kunne dele sin digitale fortælling med andre, og vise deres egen personlige udviklingsproces frem.

c) Empowerment-begrebet

Når man beskæftiger sig med digital storytelling og dermed processen bag metoden, er der et udtryk som dukker op i de fleste projekter, der er lavet med digital storytelling, nemlig begrebet *empowerment*. Oversætter man udtrykket *empowerment* til dansk betyder det: *selvstændiggørelse* eller *bemyndigelse*[47]. Dog er det svært at oversætte ordet direkte til dansk, da vi mangler et ord, der udtrykker samme aktivitet, som ordet beskriver på engelsk. Derfor vil jeg løst oversætte ordet til: *styrken til at handle selv*. Joe Lambert mener, at digital

[46] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 62
[47] www.ordbogen.com September 2016

storytelling egner sig godt til at få befolkningsgrupper i tale, som normalt ikke vil have de store retoriske egenskaber eller som ikke har muligheden for at udtale sig i offentligheden. Digital storytelling giver udsatte grupper i samfundet styrken til tale for sig selv. Metoden er god til at italesætte tabuiserede emner såsom kvinderettigheder, seksualitet, misbrug, sygdom osv. Derfor kalder Lambert også digital storytelling for *"a transformational experience"*[48]. Udtrykket kan nærmest lyde som et udsnit af en terapeutisk helingsproces, hvilket også er det indtryk man får, når man læser Joe Lamberts bog. Det transformative aspekt er en stor del af praksissen omkring digital storytelling for den enkelte fortæller, derfor er det en tidskrævende og emotionelt udfordrende proces at opbygge en digital fortælling for den enkelte fortæller. Begrebet *empowerment* kan både betegne den udviklingsproces den enkelte fortæller gennemgår ved at lave en digital fortælling, men samtidig vil jeg mene, at begrebet også kan bruges til at beskrive det ydre formål, som opfordrer publikum til at handle efter at have set en digital fortælling.

> *"The story form invites the audience to consider issues, to have a deeper sense of why something is important, and that naturally orients people to consider the idea or approach to the experience. Motivational communication is all about storytelling, and the right story can inspire someone to get up and act, to change their position, to get others involved in a cause."*[49]

Fortællerens formål med at producere digitale fortællinger er ofte at opfordre modtagerne af produktet til at opdage nye problemstillinger, oplyse om personlige oplevelser eller påvirke den politiske diskurs for dermed at inspirere publikum til selv at handle, ændre eller involvere sig i det givne emne, som belyses i den digitale fortælling. Empowerment begrebet dækker således over at give fortællerne styrken til at fortælle deres egen historie og dermed tage ejerskab over deres liv, identitet og verden, men samtidig også at give modtagerne lysten og motivationen til selv at tage ejerskab over deres liv, identitet og verden.

d) Digitale rejsefortællinger

Joe Lambert beskriver hvorledes der findes mange forskellige former for personlige fortællinger; fortællinger om en betydningsfuld person, fortællinger om en vigtigt begivenhed,

---

[48] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 70

[49] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 127

om steder man har boet, eller besøgt, fortællinger om arbejde, eller en professionel karriere. Herunder nævner Lambert den form for personlig fortælling, som han kalder *Adventure Stories*[50], som jeg oversætter løst til rejsefortællinger:

> *"All of us who travel know that the experience is usually an invitation to challenge ourselves, to change our perspective about our lives, and to reassess meaning. We often return from these experiences with personal realizations, and the process of recounting our travel stories is as much about sharing those realizations as sharing the sense of beauty or interest in the place visited."*[51]

Her beskriver Lambert, hvordan der ved rejsefortællinger er to vigtige faktorer, som historiefortælleren ønsker at viderebringe til publikum. På den ene side ønsker fortælleren at dele oplevelsen om det besøgte lands skønhed og sin interesse for landets kultur. På den anden side ønsker fortælleren at dele sine tanker om de personlige erkendelser, fortælleren selv har opdaget via sin rejse ud i ukendt land.

Dertil skal det afslutningsvis pointeres, at når man beskæftiger sig med digitale rejsefortællinger må man også klargøre nogle praktiske forhold, som kan komplicere processen. For det første vil det være sværere at samle et hold til en workshop, fordi de rejsende vil have behov for at producere deres egen fortælling lige efter deres hjemkomst, og således vil det være sværere at koordinere bestemte datoer til en workshop. Dernæst vil det være belejligt at informere fortælleren om projektet inden afrejse, da rejsende ikke altid når at filme og tage billeder, da man typisk er opslugt af de mange oplevelser, man har hver dag på en rejse. Derimod vil der være rejsende som dokumenterer hele deres tur, og derfor vil digitale rejsefortællinger ofte have meget billedmateriale at vælge ud fra. Når man arbejder med digitale rejsefortællinger, er det derfor vigtigt at være opmærksom på de praktiske forhold omkring planlægning, proces og produkt, da den digitale fortælling her afgrænses til at handle om en bestemt oplevelse i fortællerens liv, nemlig rejsen.

---

[50] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 20
[51] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 20

5. Metode

Inden vi bevæger os videre til analysen af Morgenlandet.dks digitale fortællinger, vil jeg gerne knytte et par ord til min tilgang ved indsamlingen af empiri. Metoden digital storytelling består efter min mening både af et indre og et ydre aspekt for den enkelte fortæller. Hvilket vil sige, at hver fortæller gennemgår en indre personlig udviklingsproces under arbejdet med sin personlige fortælling. Samtidig er der et ydre formål, som hver enkelt fortæller har med at deltage i et digitalt storytelling projekt. Således var det vigtigt for mig at indsamle empiri om fortællernes egen proces som første-gangs-brugere af metoden og samtidig at undersøge deres formål og hensigt med at bidrage med en digital fortælling til Morgenlandet.dk. Derfor var det vigtigt at anvende flere forskellige metodeværktøjer for at skabe en uddybende forståelse af forskningsfeltet. Min empiri består derfor af deltagerobservationer fra de enkelte fortælleres fortælleforløb, interviews med hver enkelt fortæller og de fire fortælleres færdige digitale fortællinger.

Fra starten af ønskede jeg at tilstræbe en *fænomenologisk tilgang*[52] til mit forskningsfelt. Jeg ønskede ikke at påvirke fortællernes formål med at deltage i projektet. Derfor søgte jeg at skabe en åben ramme for hvilket fortælleforløb, der kunne udfolde sig. Jeg fortalte fortællerne om Lamberts guidelines til en digital fortælling, men derudover opfordrede jeg fortællerne til at bidrage med deres helt egen fortælling af deres studieophold i Mellemøsten. Fortællerne så ingen eksempler på tidligere digitale fortællinger lavet i forbindelse med andre projekter. De var de første der bidrog med en digital fortælling til Morgenlandet.dk, og derfor var den eneste bundne regel, at de skulle fortælle om en oplevelse fra deres eget studieophold i Mellemøsten. Derfor har jeg via denne åbne tilgang til feltet og fortællernes arbejde med metoden fået indsamlet empiri, som afspejler konkrete udfordringer og fordele ved hver fortællers forløb.

Dertil må det også tilføjes, at der kan forekomme komplikationer ved både at påtage sig rollen som projektleder af Morgenlandet.dk, som ønsker at udvikle et bæredygtigt produkt og samtidig påtage sig rollen som observator, der ønsker at indsamle empiri fra et forskningsområde. Igennem hele processen var jeg opmærksom på konflikten ved denne dobbeltrolle og søgte på bedste vis at forholde mig objektivt og observerende under

[52] Den fænomenologiske tilgang søger at beskrive forskerens direkte oplevelser uden nogen overvejelser om oprindelsen eller årsagen til en given oplevelse. Hovedbegrebet er objektivitet og oplevelsesbevidsthed. For mere om fænomenologiens historie og metode se: Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s. 217

fortællernes forløb. Optimalt skulle projektlederrollen være udliciteret til tredje part, for at jeg selv ville kunne bedrive en fuld objektiv analyse af forskningsgenstanden, men grundet små midler var dette ikke muligt. Derfor må læseren, ligesom jeg selv, være bevidst om denne dobbeltrolle ved brugen af den indsamlede empiri i analysen.

a) Deltagerobservation

> *"Imidlertid indebærer deltagerobservation at man som forsker udfører begge dele samtidigt – at man altså er deltagende i de aktiviteter, som udføres i den observerede praksis, men at man også andre gange mere fungerer som fluen på væggen, som på afstand observerer."*[53]

Da min hensigt var at indsamle empiri om de fire fortælleres fortælleforløb og brug af metoden digital storytelling som værktøj til at formidle rejsefortællinger fra Mellemøsten, var det et naturligt valg at supplere mine interviews med *deltagerobservation* igennem hele forløbet med fortællerne. Lektor i Kommunikation Thomas Szulevicz, beskriver i bogen *Kvalitative Metoder*, hvorledes deltagerobservation kan være med til at åbne et forskningsfelt op og bidrage med viden om *"(…) menneskelige oplevelser, erfaringsprocesser og det sociale livs karakteristika"*[54]. Da jeg var yderst interesseret i de fire deltageres erfaringer under deres fortælleforløb og processen omkring at gå fra ide til færdigt produkt, var det oplagt at observere deltagernes arbejde med metoden. Derfor bestod min deltagerobservation af både en *deltagende observator* i forbindelse med mine møder med fortællerne under forløbet, men også situationer hvor jeg *primært observerede* deres skriveproces, udvalg af billeder og film og arbejde med sammensætningen af produktet. Via deltagerobservationen kunne jeg observere det deltagerne ikke-italesatte, som de ikke reflekterede over og den konkrete arbejdssituation for hver enkelt deltager[55].

b) Det kvalitative forskningsinterview

Efter endt forfælleforløb interviewede jeg hver fortæller enkeltvis, for at høre om deres refleksioner ifm. processen og hvorledes det var at arbejde med metoden. Ifølge Lektor

---

[53] Szulevicz, Thomas, *Deltagerobservation,* i Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s. 83

[54] Szulevicz, Thomas, *Deltagerobservation,* i Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s. 84

[55] Szulevicz, Thomas, *Deltagerobservation,* i Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s. 87

Thomas Szuleviczs giver det ens forskningsdesign større validitet at bruge flere kvalitative metoder til at belyse et emne. Interviewet kan bruges til give interviewpersonen mulighed for at forholde sig til en række forhold om emnet, som en: *"retrospektiv konstruktion af en situeret oplevelse."*[56]. Mine interviews med fortællerne belyste deres intentionelle og bevidste overvejelser omkring processen. Derfor mente jeg, det var vigtigt både at observere deres konkrete arbejde med deres digitale fortælling via deltagerobservation for derefter at høre om hver enkelt deltagers egne refleksioner omkring forløbet via et uddybende interview. Således var det muligt bagefter at holde disse to metoder op i mod hinanden i analysen af fortællingerne for at konkludere om de to metoders data stemte overens eller modsagde hinanden.

Formålet med at foretage interviews med deltagerne efter endt forløb var klart og konkret – at kortlægge deres proces og spørge ind til deres oplevelse af forløbet. Ved hjælp af *semistrukturerede interviews*[57] udførte jeg en samtale omkring forløbet med hver enkelt fortæller, hvor jeg havde nogle enkelte spørgsmål, men ellers fulgte jeg op på deres udsagn for at uddybe deres tanker og refleksioner over forløbet. Jeg ønskede at bevare det åbne perspektiv på forskningsfeltet, og da de fire fortællers forløb udviklede sig forskelligt, virkede det naturligt at give den interviewede mulighed for selv at beskrive sine oplevelser, erfaringer og tanker omkring fortælleforløbet.

Efterfølgende har jeg transskriberet alle fire interviews ud fra mine optagelser af interviewene[58]. Således kunne jeg komme til at analysere deltagernes udsagn i dybden og der ud fra sammenligne deres opfattelser af fortælleforløbet. Her bliver det klart, at der er to emner, som ligger alle fire fortællere på sinde, nemlig det ydre og indre aspekt af digital storytelling – deltagernes egen personlige udvikling og deres formål med at deltage. Denne interviewanalyse har efterfølgende dannet grundlag for min analyse, hvor de to andre forskningsmetoder som anvendes i dette speciale har ageret supplerende og støttende grundlag for mine konklusioner i analysen nedenfor.

---

[56] Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Interview,* i Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s. 37

[57] Kvale, Steinar, *Interview – En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*, 1997, 1.ed, Hans Reitzels Forlag, København s. 129

[58] Alle fire interviews er vedhæftet som bilag til dette speciale.

c) Deltagernes digitale fortællinger

De fire fortælleres færdige produkter vil også indgå som empiri i min analyse af fortællernes proces. Fortællingerne illustrere deltagernes egen personlige stemme, private billeder og film fra deres rejse, og derfor vil de færdige produkter kunne bidrage med konkrete citater om følelser og tanker, som fortælleren ønsker at vise omverdenen. De digitale fortællinger bruges i denne analyse af digital storytelling til at påpege det ydre aspekt af digital storytelling, hvorimod interviews og deltagerobservation giver et indblik i fortællerens indre proces. Det færdige produkt giver os viden om hvorledes fortælleren ønsker at formidle studieopholdet og dermed portrættere Mellemøsten på en bestemt måde. Det er vigtigt at bruge de digitale fortællinger som empiri i denne analyse for at sammenligne interviewpersonens udtalelser om formålet med deltagelsen med det færdige produkt. De personlige fortællinger er derfor individuelle billeder på Mellemøsten, som vil kunne bruges til at generere data omkring fortælleren formål med at deltage i projektet og samtidig give detaljeret viden om deltagerens indre livsverden. Endvidere vil der ved at bruge de færdige fortællinger som empiri i nedenstående analyse, kunne indsamles data omkring metodens tekniske udfordringer, valg af billeder, film og lyd. Således vil man kunne reflektere over den personlige fortælling og i lige så høj grad over den visuelle fortælling, som digital storytelling består af.

Således er der tre delkomponenter som komplementerer hinanden i min indsamling af empiri til at besvare problemstillingen i dette speciale. Komponenterne er alle med til at give et helhedsbillede af processen bagved digital storytelling og formålet med at fortælle digitale fortællinger. Det vil sige at alle tre bidrag til empirien indgår i et *blandingsdesign*[59] i nedenstående analyse og vil derfor blive sammenvævet igennem hele analysen. Valget af metode giver mig mulighed for at analysere både de bevidste og ubevidste handlinger, som deltagerne i projektet foretog. Derfor vil jeg i analysen kunne give et bredt troværdigt billede af processen bag digitale fortællinger og fortællernes målsætninger med at deltage i projektet Morgenlandet.dk, ved at anvende flere forskellige metodetilgange.

[59] Frederiksen, Morten, *Mixed Methods-forskning* i Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag, s.203

6. Analyse

6.1 Morgenlandet.dk

Digital storytelling kan bruges til at beskrive alle slags narrative fortællinger, som er lavet ved hjælp af computerteknologi. Derfor mener Dana Actley og Joe Lambert ikke, at de har patent på metoden og brugen deraf. Professor i digitale medier John Hartley beskriver således, hvordan han definerer og bruger termen digital storytelling:

> *"(...)It refers only to the practice whereby 'ordinary people' participate in hands-on workshops using computer software to create short personal films that privilege self-expression; typically narratives of realisation of identity, memory, place and aspiration. Digital Storytelling fills a gap between everyday cultural practice and professionel media that was never adequately bridged during the broadcast era."*[60]

Hartley beskriver her, hvordan digital storytelling udfylder det rum på den ene side de personlige dagligdagshistorier, som mennesker kommunikerer til hinanden internt, og på den anden side de professionelle historiefortællere, som f.eks. producerer dokumentarfilm eller dybdegående journalistisk hos de store dagblade. Digital storytelling udfylder det rum, som befinder sig mellem det professionelle og det private. Sammensmeltningen bliver til en personlig fortælling, med et ofte politisk og oplysende budskab. Den private og offentlige fortælling i en digital fortælling er kerneværdierne i en digital fortælling. Derudover vil der efter både Lambert og Hartleys udsagn være mulighed for at forme, udvikle og tilpasse metoden selvstændigt efterfølgende ud fra egen kontekst, muligheder og udfordringer. De digitale fortællinger produceret til Morgenlandet.dk er således konstrueret via selvstændige forløb med hver enkelt fortæller, ud fra fortællerens egne behov og lyster.

I denne analyse sætter jeg fortællernes selvstændige produkt under luppen og går i detaljer med hver enkelt fortælling. Ud fra min analyse af det indsamlede empiri til dette speciale er det blevet klart for mig, at et fortælleforløb består af et indre og ydre aspekt for den enkelte fortæller. Den indre del er fortællerens personlige udviklingsproces og den ydre del er

---

[60] Hartley, John, *Problems of expertise and scalability in self-made media* i Lundby, Knut, *Digital Storytelling, Metiatized Stories – Self-representations in New Media*, 2008, Peter Lang Forlaget, New York, s. 197

fortællerens formål med at producere en digital fortælling. Derfor vil jeg i denne analyse kigge nærmere på det indre og ydre aspekt af en digital fortælling, ved både at benytte mig af interviews med fortællerne i forbindelse med deres fortælleforløb, observationer undervejs i processen og brudstykker fra deres færdige digitale fortællinger. Denne analyse ønsker at afprøve digital storytelling i praksis og klargøre hvilke udfordringer, der kan være ved at fortælle digitale rejsefortællinger fra Mellemøsten af studerende til studerende i en dansk kontekst.

a) De 4 fortællere

Inden jeg begynder min analyse af de fire digitale fortællinger, mener jeg det er vigtigt at knytte en kommentar til de fire fortællere: Tania Maria Nielsen, Rosa Marie Rasmussen, Minna Katz og Julie Gede Petersen. Disse fire kvinder er alle studerende på en videregående universitetsuddannelse og har alle bidraget med en fortælling fra deres studieophold i henholdsvis Israel, Iran og Palæstina. Jeg har valgt disse fortællere, da de alle har opholdt sig i Mellemøsten i minimum en måned, som gør at de vil kunne bidrage med en viden og dybde i deres fortælling, som man ikke vil kunne indsamle fra informanter på kortere ophold uden kendskab til landets historie, sprog og kultur. Qua deres valg af studie på Mellemøststudier på Københavns Universitet har de mulighed for at bidrage med en dybdegående rejsefortælling om landets kultur, samfund og mennesker. Jeg har valgt at udvikle de digitale rejsefortællinger sammen med universitetsstuderende, fordi jeg mener at universitetsverdenen er et rum, hvor fordybelse og refleksion er kerneværdier og derfor vil både fortællerne og modtagergruppen: de studerende på universiteter i Danmark, have overskud og lyst til at interessere sig for de digitale fortællinger, som fortællerne producerer[61].

Tania Maria Nielsen besøgte Israels hovedstad Tel Aviv fra efteråret 2015 til foråret 2016. Tania studerede 'Konflikt og Konfliktløsning' på Tel Aviv Universitetet i et halvt år, som led i sin kandidatuddannelse i Hebraisk på København Universitet. Hun besøgte også andre dele af Israel og Palæstina under sit ophold.

[61] I dette speciales perspektivering til jeg gå i dybden med Morgenlandet.dks modtagergruppe; de danske studerende på videregående uddannelser og det omkringliggende almene samfund.

Rosa Marie Rasmussen besøgte den iranske by Mashhad, i det østlige Iran, på et sprogophold i forbindelse med sin kandidatuddannelse i Persisk på Københavns Universitet. Rosa modtog undervisning på Mashhad Universitet og boede på et kollegium tilknyttet universitetet i Mashhad.

Minna Katz besøgte Israel og Palæstina i forbindelse med et feltarbejde omkring Mechina'ens position og arbejde i Israel i 2012. Minnas projektgruppe boede i Jerusalem, under den tredje intifada imellem Israel og Palæstina. Her indsamlede de materiale til deres studie fra begge sider af konflikten.

Julie Gede Petersen besøgte Jerusalem fra september 2015 til november 2015 i forbindelse med et studieophold på Al Qudz Universitetet i Betlehem. Julie boede i Jerusalem, og under sit ophold rejste hun rundt i både Palæstina og Israel.

6.2 Det indre aspekt: Fortællerens personlige proces

Et af aspekterne ved digital storytelling er den personlige udviklingsproces, som fortællerne gennemgår i arbejdet med deres digitale fortælling. Derfor er selve arbejdsprocessen ligeså vigtig som det færdige produkt for den enkelte fortæller, og derfor vil der være udfordringer og succesoplevelser ved at lave sin egen digitale fortælling. I dette afsnit vil jeg komme nærmere ind på hvilke udfordringer, tanker og erfaringer som de fire fortællere udvalgt til Projekt Morgenlandet.dk har gjort sig under arbejdet med deres digitale fortælling.

a) Tania overskrider en personlig grænse

Tania og jeg mødes tre gange i forbindelse med hendes digitale fortælling og til vores andet møde, har vi aftalt, at det er Tanias opgave at nedskrive første udkast til sin digitale fortælling. Som aftalt, beder jeg Tania, om at læse sin tekst op for mig. Jeg optager højtlæsningen, både for at tage tid på hvor lang tid fortællingen varer, men også for at Tania selv kan lytte til optagelsen bagefter, når hun skal renskrive sin tekst. Som tidligere nævnt har jeg valgt at lave små individuelle møder med fortællerne. Her kan de diskutere teksten sammen med mig i et privat forum. Oplæsningen af en personlige rejsefortælling kan føles meget intim og grænseoverskridende. Derfor er der fordele ved at læse historien op for en enkelt person i stedet for et helt publikum til at starte med. Dette går op for mig, lige inden Tania begynder

sin oplæsning. Hun virker lidt nervøs og kigger bestemt ned på sin computer med tekstdokumentet. Efter oplæsningen spørger jeg derfor ind til denne del af processen:

> *"Jeg synes det var grænseoverskridende, selvom jeg har fortalt dig det, men det er måske også fordi jeg vidste det blev optaget egentlig…(…) det er bare nogle meget personlige tanker, måske er det også fordi det er noget af det der kommer igen."*[62]

Under interviewet reflekterer Tania både over sin digitale fortælling, men også over de tanker og følelser, der følger med en skriveproces. Oplæsningen af sin egen historie finder Tania meget grænseoverskridende og bliver lettere nervøs ved oplæsningen, da hendes egne følelser er tæt knyttet til fortællingen. Denne fase er det Lambert kalder for *Owning your Emotions* og denne del af processen er en vigtig faktor i forhold til at finde ud af, hvad historien handler om – og især hvad den handler om for Tania.

I forbindelse med udarbejdelsen af projektet Morgenlandet.dk har jeg observeret flere grænseoverskridende dele af processen for fortællerne. Selvom jeg ved første indskydelse, ikke troede, at rejsefortællinger ville fremkalde grænseoverskridende processer, er det i mit arbejde med de digitale fortællinger, gået op for mig, at selvom fortællingen ikke omhandler tabuiserede emner eller livshistorier, kan der sagtens opstå svære faser i både skriveprocessen og produceringen. I forbindelse med udarbejdelsen af Tanias fortælling bliver jeg opmærksom på flere forskellige faktorer, som kan virke grænseoverskridende og utrygge. Disse faktorer er vigtige at være opmærksom på, da de vil kunne gøre processen svær, nogle gange ligefrem umulig, for færdiggørelsen af projektet. I interviewet med Tania, påpeger hun flere forskellige faktorer, som gør, at hun synes skriveprocessen er svær. For det første pointerer hun, at det er svært at skrive i jeg-form, da hun næsten aldrig skriver på den måde[63]. Dernæst er det svært at skrive om Israel-Palæstina, da dette område i sig selv er konfliktfyldt. Derfor vejer hun hvert et ord, da Mellemøsten og især Israel er et land med mange holdninger. F.eks. overvejer Tania grundigt, om hun skal bruge ordet 'konflikt', eller

---

[62] Bilag 1: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Tanias Israel*, Juli 2016, s. 1. "(…) selvom jeg har fortalt dig det (…)" - her refereres til første møde, hvor Tania fortæller mig historierne om hendes ophold under vores første samtale.

[63] Her skal det tilføjes at Tania Maria Nielsen udtaler dette som kandidatstuderende på Hebraisk og derfor vil være farvet af sin akademiske uddannelse og dermed måden at skrive akademiske rapporter på. Derfor vil hun ikke være vant til at skrive i jeg-form, om sine egne tanker og observationer.

om hun skal sige 'besættelse' om Israels forhold til Palæstina[64]. Til slut mener Tania, at processen med at sætte sit sig selv i centrum er grænseoverskridende. Ens følelser, tanker og observationer bliver blottet. Derfor må man i arbejdet med metoden digital storytelling tænke på, at personlige fortællinger, om det er en rejsefortælling eller en livshistorie, kan være yderst blottende for den enkelte fortæller at fremføre overfor facilitatoren. Derfor er et trygt miljø, en afslappet stemning og god tillid til facilitatoren vigtigt, for at gennemføre en digital fortælling.

Ud fra mine observationer af de fire deltageres arbejdsproces, og især oplæsningen af deres fortælling første gang, vil jeg også påpege at det ydre aspekt af digital storytelling; fortællerens budskab med fortællingen ofte kan gå ind og influere på indre proces, hvor fortælleren bearbejder sin egen rejsefortælling og afslutter et kapitel i en livshistorie. Derfor vil det ydre formål med fortællingen nogle gange gå ind og påvirke den indre proces, og skabe nervøsitet over publikums modtagelse af den digitale fortælling. Derfor er det vigtigt at give fortælleren valget om fortællingen skal vises for et publikum, eller om denne fortælling skal forblive privat.

b) Rosas fredelige fortælleproces

> *"Det var helt naturligt, det er jeg glad for at det var sådan (…) Jeg synes det var godt det der du sagde med at skriv det ligesom, det var noget du skulle sidde og fortælle mig. Eksempelvis hvis du nu spurgte mig: Vil du ikke fortælle mig hvad du lavede sammen med ham der Khusrow der og hvorfor…så det var bare helt naturligt, så det var godt."*[65]

Under det efterfølgende interview, som jeg udfører efter udarbejdelsen af den digitale fortælling, spørger jeg ind til det fortælleforløb, som Rosa har gennemgået i forbindelse med sin fortælling. Rosa beskriver i citatet hvorledes hun fandt processen meget naturlig og ligefrem nem at gå til. Hun ser ikke nogen udfordring i at læse fortællingen op for mig og føler i modsætning til Tania overhovedet ikke, at det er grænseoverskridende at dele historien med mig og en båndoptager.

---

[64] Bilag 1: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Tanias Israel*, Juli 2016, s. 2.

[65] Bilag 3: Fortæller Rasmussen, Rosa Marie Trige (R) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Rosas Iran*, Juli 2016, s. 1.

Derfor må man være opmærksom på, at der ikke er to fortælleforløb, som ligner hinanden. Der vil være nogle, som har svært ved at lukke facilitatoren ind i deres private verden, og andre hvor det falder naturligt. Både Rosa og Tania har forud for deres digitale fortælling været kontaktet for at høre om deltagelsen i projektet. De har været opfordret til at filme, tage billeder og skrive historier ned, imens de var af sted på udlandsophold. Derfor har de igennem begge forløb haft de samme præmisser, for både at optage og skrive deres egen fortælling ned. Således kan det meget vel være individuelt, om man finder processen grænseoverskridende. Men dertil må jeg også pointere, at den mellemøstlige region har været i hele verdens søgelys siden det arabiske forår[66] i 2010. Derfor vil der være nogle lande, hvor man har mere på spil, når man beretter fra disse lande end andre steder. Således vil Israel/Palæstina være et af de steder, hvor Tania under sit ophold har opholdt sig i besatte områder og konfliktfyldte situationer, som vil gøre hendes fortælling mere følsom og hård at bearbejde. På den anden side opholdt Rosa sig i Iran, som godt nok er et religiøst og konservativt land, men også en ekstrem fredelig del af den mellemøstlige region. Derfor vil man kunne argumentere for, at Rosas fortælling faldt mere naturligt og let, end den fortælling Tania fortalte, da Rosa befandt sig i et stabilt og fredeligt område af Mellemøsten. Derfor må man sige, at både det givne ophold, destination og længde på opholdet betyder noget for hvilken digital fortælling, man vil kunne bidrage med, men også hvor hård en fortælleproces det vil være for fortælleren at gå igennem. Man vil kunne komme ud for, at nogle rejsende ikke vil kunne gennemføre en digital fortælling eller ikke vil have lysten til at bidrage med en. Lige præcis når man fortæller historier fra Mellemøsten, vil der være brandfarlige emner at tage op, og derfor må man også have disse barrierer for øje, når man arbejder med fortællere som har opholdt sig i konfliktfyldte eller højpolitiske områder. Man må sige at arbejdet med Rosas fortælling faldt let for både fortælleren og facilitatoren, hvilket skyldtes både Rosas overskud til at deltage i forløbet, hendes naturlige tilgang til at skrive personligt og at hendes ophold i Iran havde foregået stille og roligt.

c) Minna: Rejsefortælling fra en krigszone

"Vi forlader det ene shelter, for at gå over imod et andet, men det er lidt svært at tyde kortet, så Rui og Dani hjælper Hila med at læse det. Der er øde på gaderne, men jeg kan

[66] For mere om det arabiske forår og den mellemøstlige regions udvikling derefter se: Andersen, Lars Erslev, Hajjaj, Helen og Kjersgaard, Clement Behrendt, *Arabisk Forår: Baggrund og Konsekvenser*, Ræsons Forlag, 1. Ed., 2011.

høre høns der gokker i baggrunden og hunde der gør. Husene er faldefærdige, med maling der skaller af facaderne. Pludselig hører vi luftalarmen. Minna! This way! råber Hila. Vi løber ned af en smal gade imellem høns og hunde, men jeg kan ikke se noget shelter. Minna! Get down! Vi lægger os ned på alle fire, med hænderne over hovedet. Pludselig hører vi to høje brag og ser to hvide støvskyer på den blå himmel."[67]

Når Minna Katz fortæller om sit ophold i Jerusalem i november 2012, hvor hun var på antropologisk feltarbejde hos et af den israelske hærs præ-militære akademier kaldet Mechina'en[68], får jeg som facilitator et koldt gys igennem kroppen, af at hun har befundet sig midt i en krigszone. Minna var en del af en projektgruppe, som skulle udarbejde en rapport om Mechina'ens arbejde. Hun stod for at producere en dokumentarfilm omkring deres observationer. Det vil sige, at hun så mange af deres oplevelser igennem et videokamera, hvilket gør at hun har meget visuelt materiale fra sit ophold, som vi brugte til at skabe hendes digitale fortælling.

Minnas digitale fortælling består af en dramatisk personlig fortælling, om både et luftangreb på den israelske side i byen Be'er Sheva og på den Palæstinensiske side i byen Hebron, under optrapningen af konflikten mellem Israel og Palæstina i 2012. Når jeg derefter spørger ind til hvordan det var at komme hjem til Danmark efter et ophold i en 'krigszone', beskriver hun det som tamt at komme hjem. Hun oplevede et kæmpe tomrum, da hun var tilbage i Danmark igen, fordi det var svært at forklare sine oplevelser til venner, familie og kæreste i Danmark:

"(…) når man så kommer hjem til Danmark og man så, altså alle synes jo bare det var helt vildt at vi havde været dernede og opleve det. Men de forstod det ikke helt, for de forstod ikke konflikten og det var også svært at forklare. Derfor var det super fedt at jeg kunne lave sådan et visuelt produkt og vise det, så kunne folk bare sådan lidt føle det(…)"[69]

---

[67] Katz, Minna, *Minnas Israel og Palæstina*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

[68] Mechina'en forbereder unge israelske mænd og kvinder til deres militærtjeneste, som består af to år for kvinder og tre år for mænd. Mechina'en er en kaserne, som den israelske ungdom bliver sendt af sted til, inden deres militærtjeneste begynder.

[69] Bilag 4: Fortæller Katz, Minna (M) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Minnas Israel og Palæstina*, Juli 2016, s.2.

Da Minna kommer hjem laver hun en kort dokumentarfilm om deres ophold, som hun her beskriver som et visuelt produkt. Filmen hjælper hende med at forklare sit ophold til sin omgangskreds. Hun mener, at dette var en god måde at forklare sin rejse på, da det ofte er svært at forklare store følelser i en mundtlig samtale. Derfor ville hun også gerne have brugt metoden digital storytelling til at reflektere over de hårde oplevelser, som hun har oplevet igennem sit ophold. Derfor bliver jeg i løbet af Minnas fortælleforløb opmærksom på, at hendes fortælling adskiller sig fra de andre digitale fortællinger, indsamlet i forbindelse med Projekt Morgenlandet.dk, fordi hendes oplevelser handler om liv eller død. Derfor kan der være traumer i forbindelse med fortællingen, der skal bearbejdes. Til vores første møde fortæller Minna sin historie. Hun virker reflekteret over sine oplevelser, og det er da også tre år siden, hun har været af sted. Derfor kan hun i denne projektproces godt tage afstand fra sine oplevelser og læse dem op uden at vise følelser. Dog må man pointere, at arbejder man med fortællere hjemvendt fra f.eks. krigszoner, militæraktioner eller flygtningelejre, kræver processen Lamberts tre første skridt[70], hvor man bliver bevidst omkring sine oplevelser (*Owning Your Insight*), dernæst hvilke følelser, der er knyttet til disse oplevelser (*Owning Your Emotions*) og derefter hvilken udvikling, man har gennemgået ved det givne ophold (*the moment of change*), langt større opmærksomhed og kræver måske i yderste tilfælde professionel psykologhjælp.

Den del af processen, som Minna fandt sværest, var at udvælge og komprimere sine fortællinger. Når man arbejder med rejsefortællinger i så lille et format som den digitale storytelling metode anbefaler, har flere af fortællerne givet udtryk for, at en af de store udfordringer ved at skrive fortællingen er at begrænse omfanget. Deres historier består af personlige oplevelser, men som både kræver en historisk og nationalpolitisk forklarende kontekst. Her bliver metoden udfordret en del i forbindelse med at indsamle rejsefortællinger fra Mellemøsten, hvor den mellemøstlige kultur bliver nødt til at blive "oversat" til en dansk målgruppe. Derfor bliver det en udfordring for fortællerne at holde sig inden for den korte tidsramme. Som Minna i sin fortælling begrænser sig til lidt under 6 min., kan der stadigvæk være meget som bliver udeladt af fortællingen om en kompleks konflikt i Israel-Palæstina. Især hos Minna, er det svært at begrænse fortællingen, da hendes personlige oplevelse om at

[70] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 53-60

befinde sig midt i en krigszone stadigvæk føles overvældende og kompleks, når hun selv beretter om det, og når modtageren skal forstå fortællingen.

Derfor kan digital storytelling bruges som en indre terapi for rejsende med voldsomme fortællinger til at klargøre sit eget ophold og nå indtil essensen af hvilke oplevelser, der betød mest, skære resten fra og opnå en afslutning på et stort kapitel i deres liv. Men dette er dog med fare for en følelse af at metoden ikke kan retfærdiggøre den vigtighed, som fortællerne føler at opholdet har betydet i deres liv og derfor efterlades med en følelse af at være uforløste og ikke forståede.

d) Julies ydre formål overtager

> *"Along with language arts educators and psykologists, we are aware that most of us carry around a little voice, an editor, that tells us that what we have to say is not entertaining or substantial enough to be heard. That editor is a composite figure of everyone in our lives that has diminished our sense of creative ability (...)"*[71]

'The editor' (som Lambert kalder denne lille stemme) oplever fortælleren tit i forbindelse med fortælleprocessen. Det var også det Julie oplevede, da hun skulle skrive sin fortælling ned om sit ophold på Vestbredden. The editor er den lille stemme, som alle går rundt med inden i hovedet, som fortæller os at vores fortælling ikke er vigtig nok at fortælle andre om. Julie befinder sig i et universitetsmiljø med medstuderende, som rejser til og fra Mellemøsten jævnligt, og derfor vil oplevelser, tanker og følelser omkring en rejse til Mellemøsten ofte synes ubetydelige og ligegyldige for den enkelte fortæller i dette miljø. Derfor kan for meget viden om det enkelte lands historie, mennesker og sprog også være en hæmsko for fortællerens arbejde med en klar og ligetil fortælling om en rejse til Mellemøsten. I interviewet med Julie giver hun udtryk for at hun synes det er svært at udvælge hvilke oplevelser hun vil fortælle. Derfor ender Julie også med at berette om en mere overordnet følelse af sit ophold:

[71] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 18

"(…) Og når jeg mener at besættelsen kan mærkes meget, er det fordi, at den israelske kontrol på en eller anden måde konstant er mere eller mindre til stede og fordi at man også konstant er mere eller mindre bevidst om den."[72]

Julie bevæger sig igennem hele sin fortælling på et mere overordnet niveau, i forhold til sit ophold, og beskriver sit studieophold på Vestbredden med et akademisk sprog og en lettere politisk tilgang.

Ud fra mine observationer af Julies proces, forekommer nedskrivningen af fortællingen at være svær for hende. Det ydre aspekt af en digital fortælling spiller så meget ind over hendes arbejde med hendes egen terapeutiske arbejdsproces, at historien udvikler sig til en overordnet fortælling, som er til gavn for modtagergruppen af denne fortælling. Denne vekselvirkning mellem den indre arbejdsproces og det ydre formål med produceringen af fortælling er yderst vigtig for en balancering af metoden. Derfor vil man i Julies eksempel mangle et personligt blottet billede af hende som fortæller for at fortællingen bliver troværdig for modtagergruppen, hvilket kan være et problem for fortællingens virkning. Hvorimod andre fortællinger, som kun beskæftiger sig med den indre del, vil være navlepillende og uinteressante for den almene modtagergruppe.

6.3 Det ydre aspekt: Fortællerens formål

Alle fire historiefortællere har valgt at bidrage med en fortælling til Morgenlandet.dk, fordi de havde en historie på hjerte, som de ønskede at fortælle til andre. Fortællingerne produceret i forbindelse med Morgenlandet.dk er rettet mod andre universitetsstuderende, som overvejer et studieophold i Mellemøsten. I dette afsnit vil jeg derfor kigge nærmere på hvilke hensigter og formål de enkelte fortællere har haft med at deltage i projektet, og hvorfor de ønsker at bidrage med deres egen fortælling fra deres studieophold i Mellemøsten til en hjemmeside, som producerer digitale fortællinger af studerende til studerende.

a) Tanias kontrastfyldte Israel

Som nævnt i forrige afsnit, så er det vigtigt fra start af at klargøre: *What is the story you want to tell?*[73]. Og svaret på dette spørgsmål havde Tania allerede klar til første møde, hvor hun

[72] Petersen, Julie Gede, *Julies Vestbredden*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

[73] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 54

introducerede sin fortælling. I grove træk kunne Tania redegøre, for hvilket formål hun havde med at producere en digital fortælling, og hvilket budskab hun gerne ville efterlade til publikum. At Tania allerede fra start var klar over hvilket formål, hun havde med at producere en digital fortælling, bekræfter at digital storytelling ikke bare er en personlig renselsesproces men i lige så høj grad en metode til at formidle sin egen historie med det personlige budskab, som fortælleren ønsker at frembringe.

> *"At bo i Tel Aviv, det er som at bo i en boble. Man kan ligge på stranden, drikke lækre drinks. Man kan være kulturel og seriøst bare chille. Også kan man ligge på den strand, og fuldstændig glemme den konflikt alle taler om, og glemme at Gaza ligger 70 km. syd for en. Det er det Tel Aviv kan, det er så vildt, og jeg troede faktisk ikke jeg ville falde i fælden - men det gjorde jeg!"*[74]

Filmen viser en blå himmel med sky-spor fra tre flyvemaskiner og vajende mørkegrønne palmeblade i forgrunden, imens Tania læser dette citat op indover sin digitale fortælling. Ovenstående citat er et uddrag af den digitale fortælling, som Tania lavede, efter hun kom hjem til Danmark igen. Starten på hendes fortælling illustrerer det formål Tania havde med at producere en digital fortælling – nemlig at give et budskab videre om, hvor kontrastfyldt en hverdag man oplever i et land som Israel:

> *"Jeg kan se den video, hvor vi sidder på stranden, vi er skæve, vi drikker øl, og så spørger jeg alligevel sådan, er der nogen af jer, der kender nogen, som er blevet stukket ned? Eller kender nogen, der kender nogen, der er blevet stukket ned? Neej, det gjorde de ikke, men han kendte en der var blevet skudt, men det var så for seks år siden…det er bare sådan, hvad fanden sker der? (…) det er det, jeg gerne vil prøve at sige. At det kom bag på mig, hvor meget den her konflikt ville påvirke mig, og så ligesom komme med nogle eksempler på hvordan den påvirkede mig, og ja det tror jeg lidt er mit budskab…"*[75]

---

[74] Nielsen, Tania Maria, *Tanias Israel*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

[75] Bilag 1: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Tanias Israel*, juli 2016, s. 4.

Tania benyttede i høj grad digital storytelling til at reflektere over sit ophold og sætte et punktum for et ophold, som har betydet meget for hendes personlige liv. Men dernæst også for at give et budskab videre til andre studerende, som er interesserede i Israel og/eller ønsker at besøge landet. Et budskab om hvorledes konflikten mellem Israel og Palæstina påvirker selv udlændinge som Tania i hele ens daglige gang. Spændingerne mellem muslimer og jøder kommer til udtryk i de samtaler Tania har med både palæstinensere og israelere dernede. Men i lige så høj grad i sin dagligdag i Tel Aviv mærker Tania denne absurde tilstand af normalisering af overfald, mord og undertrykkelse[76]. Derfor var det vigtigt for Tania, at klargøre de to sider af den oplevelse hun havde af Tel Aviv. Nemlig et almindeligt studenterliv med venner, lektier og byture og på den anden side kontrasten med skyderier, selvmordsbombere og utryghed.

b) Minnas oplysende formål

I samtalen med Minna, som afslutning på forløbet med hendes digitale fortælling, bemærker hun, at hun godt ville have brugt metoden digital storytelling til at uddybe sin rejsefortælling til venner og familie dengang i 2012, hvor hun vendte hjem fra de krigsramte områder ved Gaza og Vestbredden:

> *"(…) Jeg synes måske bare det er vigtigt at fortælle den der personlige beretning om hvordan det er at stå midt i en konflikt, hvor man har et ben i hver lejr, for det var faktisk det vi havde og det synes jeg bare er mega spændende at kunne forklare, så folk jeg kender også måske forstår det bedre (…)"*[77]

Derfor var Minnas hensigt med at producere en digital fortælling omkring sit ophold i Israel og Palæstina først og fremmest at give sin familie, venner, kæreste og andre et bedre indtryk af, hvad opholdet havde betydet for hende og derudover forklare hvad konflikten går ud på med billeder, lyd og tale. Minnas oplevelser kan være svære at forklare i en samtale, følelser kan være endnu sværere at udtrykke, så andre forstår alvoren af ens egne oplevelser, og derfor var Minnas formål at producere en lille kort fortælling om, hvordan det var at være i Israel og Palæstina i 2012, og hvad det betød for hende.

---

[76] Bilag 2: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Samtale ifm. opstart af digital fortælling*, Juli 2016, s. 2

[77] Bilag 4: Fortæller Katz, Minna (M) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Minnas Israel og Palæstina*, Juli 2016., s. 3.

Derudover ser Minna også sin fortælling som en inspirationskilde til andre studerende med interesse i Israel-Palæstina konflikten, som efter at have set hendes digitale fortælling måske opsøger mere viden om den politiske situation i Israel og Palæstina. Således, hvis man bruger Lamberts *empowerment* begreb i en bred forstand, ønsker Minna at give andre danskere den vilje til selv at turde at rejse ud til nogle af verdens brændpunkter og se hvor kompleks og nuanceret verden også er i forhold til det gængse billede af Mellemøsten i de danske medier. Her skal empowerment-begrebet ikke forstås i forhold til den enkelte fortællers indre fortælleproces, som det f.eks. gjorde ved førnævnte projekter som Challenge My Story og Stories Untold, som brugte begrebet til at give udsatte befolkningsgrupper styrke og vilje til at tale deres egen sag ved at fortælle deres egen personlige fortælling. I Minnas tilfælde, kan man, efter min mening, derimod bruge empowerment-begrebet i den forstand at Minnas fortælling er med til at sprede viljen til andre studerende om selv at opsøge viden om Mellemøsten og/eller selv opleve landene på egen hånd. Her er det Minnas hensigt at give andre lysten og viljen til selv at opsøge Mellemøsten, ved selv at fungere som eksempel på en dansker i Mellemøsten – og endda midt i en krigszone.

c) Rosas positive og informative billede af Iran

Et billede af en stor kuppel på en moské, dekoreret med blå, hvide, gule og grønne sten. Cypres-træerne svajer i vinden i forgrunden, imens Rosas stemme læser op indover billederne:

> *"Khusrow var så ivrig for at vise os Mashhad, at han tog os med på sightseeing i det hellige kompleks ved Imam Rezas grav, på den allerhelligste og allertravleste dag i Mashhad. Det er så sørgedagen for Imam Reza, som er den 8. Imam i shia-islam. I Iran er den officielle religion nemlig tolvershiism, hvoraf 12 imamer, som alle er efterkommere af profeten Muhammed regnes for at være hellige. Og her er Imam Reza en af de. På den dato, som man regner for at være hans dødsdag strømmer der millioner af pilgrimme til Mashhad og derfor var både byen og det hellige kompleks fyldt med folk til bristepunktet."*[78]

[78] Rasmussen, Rosa Marie Trige, *Rosas Iran*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

Rosa ønskede med sin digitale fortælling at give et andet billede af Iran end det gængse billede af Iran, som hun selv pointerer i det efterfølgende interview, allerede findes i det danske mediebillede[79]. Derfor har hun et klart budskab med sin digitale fortælling:

> *"C: Så det var vigtigt for dig at give et billede videre af Mashhad?*
>
> > *R: Ja, og det billede som jeg gerne ville give, altså både et oplysende, men egentlig også et positivt et. (…) Så hvis man kan sige, glansbilledet og, ja, informationerne, om den her by, det synes jeg er tilstrækkeligt…"*[80]

Som det ses i dette citat, giver Rosa udtryk for, at hun er bevidst om, at hun ønsker at give et positivt og informativt billede af Iran. Hun ønsker at bidrage med faktuelle oplysninger om religion og religiøsitet, hvilket hun gør ved at forklare majoriteten af iranernes trosretning, shia-islam. Samtidig ønsker hun at beskrive iranerne, som et gæstfrit og imødekommende folkefærd, hvilket hun illustrerer ved at fortælle om sin iranske ven Khusrow. Her kan jeg ikke lade være med at stoppe op og tænke på hvorledes den subjektive vinkel i digital storytelling er et utrolig magtfuldt værktøj i arbejdet med opfattelsen af andre kulturer og forståelsen deraf. Rosa beskriver i interviewet hvordan hun undlod at komme ind på de dele af opholdet, hvor hendes oplevelse af Iran var mindre god eller ligefrem dårlig:

> *"(…) jeg vil gerne opfordre folk til at opleve Iran selv, så derfor vil jeg gerne vise de gode ting jeg oplevede, fordi der har virkelig også været perioder dernede hvor jeg havde det rigtig rigtig skidt, altså der er nogle dårlige ting, men altså dem ville jeg bare ikke have med(…)"*[81]

---

[79] Med det gængse mediebillede af Iran refererer Rosa til det politiske system i Iran, med en religiøs leder, Ayatollah, og på den anden side de unge iranere, som ønsker at søge mod Vesten og leve et liv som os danskere. Således omtaler Rosa sine frustrationer med det snævre mediebillede af Iran i danske medier.
Bilag 3: Fortæller Rasmussen, Rosa Marie Trige (R) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Rosas Iran*, Juli 2016, s. 2

[80] Bilag 3: Fortæller Rasmussen, Rosa Marie Trige (R) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Rosas Iran*, Juli 2016, s. 4.

[81] Bilag 3: Fortæller Rasmussen, Rosa Marie Trige (R) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Rosas Iran*, Juli 2016, s. 4

Bevidst prioterer hun at levere en positiv fortælling om Iran. Men som Lambert beskriver i sin bog *Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community*, vil de digitale fortællinger aldrig være *"the ultimate truth"*[82], da metodens opbygning, med en subjektiv vinkel og en personlig jeg-fortæller ønsker at indfange subjektive øjebliksbilleder af livshistorier fra enkelte fortællere. Derfor må man ved anvendelsen af denne metode gøre publikum opmærksom på, at det er individuelle øjebliksfortællinger, som de vil kunne se via Morgenlandet.dk og ikke objektive formidlingsformer som nyhedsmedier og dokumentarfilm tager sig af. Fortællerens budskab er eksplicit og vil kun illustrere fortællerens eget syn på henholdsvis Israel, Palæstina og Iran.

Rosa ønsker med sin digitale fortælling fra Iran at give andre studerende lysten til selv at opleve Iran – både som turister og i forbindelse med et studieophold og derfor er det hendes helt bevidste valg at fortælle de positive og informative oplevelser om Iran. Rosa gør mig opmærksom på dette allerede tidligt i vores fortælleforløb. Hendes motivation for at bidrage til Morgenlandet.dk er åbenlys fra starten af – at bidrage til et positivt billede af Iran, så andre også besøger landet.

d) Julies grundfølelse

Julie Gede Petersen opholdt sig i Mellemøsten i forbindelse med et studieophold på Al-Qudz Universitetet i Betlehem i efteråret 2015. Opholdet i Palæstina, en af klodens mindste stater, og et konfliktfyldt land, efterlod Julie med en grundfølelse af hvor anderledes et samfunds dagligdag kan fungere i et usikkert område[83].

Uden for mange bemærkninger om konkrete oplevelser hører vi i Julies digitale fortælling, om hvilke betragtninger hun har gjort sig om livet på Vestbredden - og om hvordan, det har påvirket hendes syn på Palæstina og Israel. Julies formål med at sammensætte en digital fortælling er derfor i høj grad et ønske om at beskrive den helhedsfølelse, som konflikten på Vestbredden sætter i den palæstinensiske befolkning, således så danske studerende kan få et indtryk af de erkendelser, som Julie har gjort sig via sit ophold:

---

[82] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 197

[83] Bilag 5: Fortæller Petersen, Julie Gede (J) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Julies Vestbredden*, Juli 2016, s. 1.

"(…)det har gjort meget stort indtryk på mig hvor grundlæggende anderledes en grundstemning i et samfund kan være. Og hvor meget det påvirker ens hverdag på godt og ondt(…)"[84]

Grundfølelsen, som Julie taler om her, nævner hun også flere gange under selve fortælleforløbet. Hun fortæller om, hvordan hun gerne vil illustrere hvor markant anderledes, det som ung studerende er at leve på Vestbredden i forhold til at leve i Israel. Julie fortæller om følelsen af at være i et besat land i sin digitale fortælling:

"Der er ret meget trafikkaos, og det er ikke kun pga. checkpoints og kontrol, at trafikken går i stå, men fordi trafikken generelt er ret uorganiseret. Men på en eller anden måde bliver det altid den samme grund til, at man skal sidde og vente. Det er indirekte besættelsen, fordi den palæstinensiske regering og administration ikke har lov til at komme mange steder og gøre noget ved de praktiske problemer, der er. (…) og det er ikke bare for en dansker som mig, der synes det hele er vildt anderledes, og som hele tiden lægger mærke til den her besættelsestilstand. Det er alle, som i en eller anden grad hele tiden tager stilling til situationen og udlever det at være under besættelse – også selvom man ikke er et særligt politisk væsen."[85]

Således bruger Julie sine egne følelser forbundet med at være i et besat område, og derfor inddrager hun også sin egen position som dansker til at beskrive den almindelige dagligdag for palæstinenserne såvel som udvekslingsstuderende. Julies formål er således at forklare den anderledes stemning der opstår i Palæstina, fordi de i flere generationer har været i krig med Israel, så andre studerende, der ser hendes fortælling både forstår udfordringerne ved at studere på Vestbredden og også fordelene ved den specielle stemning.

6.4 Delkonklusion

Igennem min analyse af både fortællernes proces og produkt, kan jeg konkludere at de to aspekter i digital storytelling skal fordeles ligeligt for at udvikle et vellykket produkt i sidste ende. Den indre fortælleproces hvor fortælleren arbejder med en personlig gennemgang af sit

[84] Bilag 5: Fortæller Petersen, Julie Gede (J) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Julies Vestbredden*, Juli 2016, s. 1.

[85] Petersen, Julie Gede, *Julies Vestbredden*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

studieophold og den enkelte fortællers ydre formål med at producere en digital fortælling er to vigtige elementer i en metode, hvor den ene ikke består uden den anden. Vekselvirkningen imellem de to aspekter, der udgør blandingen af digital storytelling er imellem privatlivets anekdoter og offentlighedens debat. Dermed mener jeg, fortalte fortællerne deres egen historie, udelukkende som de ville fortælle den til et nært bekendtskab så ville fortællingen blive navlepillende og uinteressant for den danske befolkning. Omvendt bestod fortællingen kun af et politisk debatterende emne, som ønskedes belyst af fortælleren, ville fortællingen miste sin nerve og den intensitet modtageren oplever ved at høre en personlig fortælling. I en digital fortælling er der altid noget på spil for den enkelte fortæller. Derfor er det vigtigt igennem hele processen med hver enkelt fortæller, at have både den personlige del og den offentlige dels behov i baghovedet, for at producere nærværende digitale fortællinger.

Fortællerens personlige proces giver fortælleren et personligt formål med at deltage i Projekt Morgenlandet.dk. Derfor er det ud fra mit arbejde med de fire digitale fortællinger, fremover vigtigt at gøre nye fortællere opmærksom på deres egen gevinst ved at deltage i et fortælle-forløb. Det personlige aspekt i digital storytelling kræver stor støtte fra en facilitator, til at udfordre, skubbe og bekræfte fortælleren i hans/hendes valg, og man må derfor se fortællingens forløb som en form for fortælle-terapi. Som i andre former for terapi, vil fortælleren ikke kunne flytte sine egne grænser, og derfor kræver digital storytelling en facilitator, som kan skabe et trygt miljø, hvor fortælleren kan bidrage med personlige oplysninger. Digital Storytelling kan hjælpe studerende, der kommer hjem fra et krigsramt område eller har opholdt sig i et fredeligt område med at bearbejde, reflektere og udnytte det tomrum, som flere af fortællerne giver udtryk for opstår, når rejsen er slut, og man vender tilbage til Danmark. Dertil skal man gøre klart at rammen for digital storytelling er 4-5 minutter, og derfor er det endnu vigtigere, at fortælleren arbejder med fortællingen over flere omgange og bearbejder sine følelser, inden fortællingen bliver produceret, således at fortællingen står skarpt for modtageren. Derfor vil det ydre formål også fremstå som det andet aspekt af, hvorfor fortælleren har valgt at lave en digital fortælling, hvilket vil komme frem på forskellige tidspunkter under fortælleforløbet.

Fortællerens ydre formål har i dette tilfælde kunnet koges ned til to ord: forklare og forandre. Fortællerne vil gerne forklare deres oplevelse af Mellemøsten til resten af verden, og derfor deltager de i at lave en digital fortælling, som bliver udgivet på Morgenlandet.dk. De vil gerne vise deres Iran, Palæstina og Israel frem til deres venner, bekendte og familie, som

muligvis har en anden opfattelse af deres ophold, og forklare hvordan det føltes at være afsted. Derudover vil de gerne forandre det allerede eksisterede billede af Mellemøsten i de danske medier, og flere af fortællerne giver derfor udtryk for at de ønsker at vise "et andet billede" af Mellemøsten. Fortællerne deltager aktivt i debatten om opfattelsen af Mellemøsten i Danmark, og ønsker hver især med deres fortællinger at skabe opmærksomhed og interesse for Mellemøstens kultur, samfund og befolkning i bred forstand. De ønsker at skabe små forandringer i danskernes diskurs omkring Mellemøsten og udvide billedet af det moderne Mellemøsten i det danske samfund. Derfor må man konkludere, at digital storytelling er en god metode, til at adressere enkelte personers politiske og personlige budskaber. Samtidig med at metoden bidrager til at skabe personlige øjebliksbilleder, som giver modtageren en følelse af autenticitet og nuance af en danskers ophold i henholdsvis Palæstina, Israel og Iran.

Dertil må man også knytte en kommentar til det visuelle udtryk af de digitale fortællinger. Rejsefortællinger, som gengives ved hjælp af tale, billeder og film, er ideelle, fordi rejsende generelt optager flere billeder og film, når de er ude at rejse – lige præcis for at fortælle deres historie når de vender hjem. Således er det visuelle aspekt af digital storytelling også en vigtig faktor, som gør at fortællingen bliver troværdig og levende. Derfor vil jeg mene, at digital storytellings samlede udtryk er vigtig for helhedsoplevelsen af fortællerens rejse. Hvis man eksempelvis havde produceret en podcast med indtalte rejsefortællinger i stedet for, ville man ikke kunne få det klare og konkrete billede af Mellemøsten, som digital storytelling kan skabe. Billeder og film kan være med til at aflive fordomme og skabe konkrete billeder af en fjern verden.

Afslutningsvis kan man konkludere, at digital storytelling i høj grad kan bruges til at producere personlige rejsefortællinger fra Mellemøsten. Metoden bidrager med et billede af Mellemøsten som befinder sig imellem det private og det offentlige. De fire udvalgte danske studerende er med til at "oversætte" den mellemøstlige kultur til en dansk kontekst, hvor studerende fra danske universiteter vil kunne hente inspiration og viden om en højaktuel region.

7. Perspektivering

7.1 Hvorfor lave digitale fortællinger?

> *"For the most part, people tell stories to do something – to complain, to boast, to inform, to alert, to tease, to explain or to excuse or justify (…)"*[86]

Fortællinger er en selvoplevet personlig beretning, som vi fortæller til hinanden, for på den ene eller anden måde at påvirke modtagerens handlingsmønstre. Fortællinger forstærker vores personlige historie, vores fælles historie og vores samfundshistorie. De digitale fortællinger produceret i forbindelse med dette speciale påvirker hvordan vi ser på Mellemøsten på tre niveauer – hos afsenderen; fortælleren selv, hos den direkte modtagergruppe; de danske studerende og hos den indirekte modtager; samfundet.
I denne perspektivering vil jeg se nærmere på, hvordan det kan påvirke hver enkelt gruppe at producere eller se Morgenlandet.dks digitale fortællinger, og hvilket formål den enkelte har med at anvende Morgenlandet.dk enten som afsender, modtager eller begge dele.
a) Fortælleren: De personlige behov

> *"Why tell stories? Stories are what we do as humans to make sense of the world."*[87]

Fortællinger, er den måde hvor på vi prøver at forstå verden på. Ved at fortælle historier, anekdoter og beretninger til hinanden, omkring den verden vi befinder os i, søger vi at afdække og forstå den verden, vi oplever. Mennesket har altid fortalt historier til hinanden - disse historier har givet os bestemte opfattelser af den verden, vi lever i. Især rejsefortællinger har været en kategori af fortællinger, der har haft en høj status at berette om til sin omgangskreds, da dette er oplevelser, som er ualmindelige og eksotiske for fortællerens private fortællekreds.

---

[86] Citat af M. H. Goodwin, 1989 i: Schegloff, Emanuel A., *"Narrative Analysis" Thirty Years Later*, i Atkinson, Paul og Delamont, Sara: *Narrative Methods Vol. 1*, 2006, 1. Ed, SAGE Publication, England, s. 41

[87] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York, s. 6.

"One of the reasons we travel is to break away from the normalcy of our lives and create new vivid memories. (...) We often return from these experiences with personal realizations, and the process of recounting our travel stories is as much about sharing those realizations as sharing the sense of beauty and interest in the place visited."[88]

Som dette citat udtrykker, er der et behov fra fortællerens side af efter endt rejse til at vise og forklare sit ophold til den brede omgangskreds. Derfor mener jeg at metoden digital storytelling er god til at samle et billede af både den oplevede eksotiske og sandsynligvis smukke kultur, men i lige så høj grad sine egne personlige erkendelser under et studieophold, praktik eller lignende i Mellemøsten. Ved at benytte billeder, film og lyd fra sin rejse til at producere en digital fortælling, vil fortælleren kunne vise den eksotiske og smukke kultur ved det besøgte sted, og ved at fortælle om sin egen personlige oplevelse af stedet, ind over disse billeder, vil fortælleren kunne bidrage med sine egne personlige erkendelser omkring sin rejse. Digital Storytelling er derfor et oplagt værktøj for rejsende at bruge til at reflektere over deres ophold og sætte et punktum for en stor livsoplevelse.

Samtidig vil de også have muligheden for at bidrage til at forandre det eksisterende mediebillede af Mellemøsten i Danmark. Desværre bliver det mediebillede vi ser via nyhederne på TV, dagblade eller via dokumentarfilm af Mellemøsten i dag i Danmark ofte gengivet som yderst positivt eller yderst negativt. Eksempelvis hører vi på den ene side beretninger om det stigende antal ofre i Aleppo i Syrien og på den anden side hører vi om de unge, kvindelige, iranske studerende, som vinder anerkendelse på verdensplan. Via den danske diskurs i det eksisterende mediebillede bliver Mellemøsten konstant portrætteret som enten *overvalued* eller *undervalued*[89]. Derfor vil jeg påstå, at ved at danske studerende benytter metoden digital storytelling til at skabe en personlig fortælling fra Mellemøsten, vil man kunne nedbryde de magtstrukturer, der har sørget for at opretholde den positive og negative diskurs om Mellemøsten i en dansk sammenhæng og dermed udfolde og nuancere billedet af Mellemøsten i Danmark. Digital storytelling er en demokratisk metode, hvor alle, som har opholdt sig i Mellemøsten, har mulighed for selv at skabe deres eget personlige billede af det Mellemøsten, som de har oplevet. Digitale fortællinger vil aldrig kunne betegnes som *overvalued* eller *undervalued*, da der inden for den orientalistiske teori ligger tydelige

---

88 Lambert, Joe, *Digital Storytelling Cookbook*, 2010, 1. Ed., Center og Digital Storytelling, Digital Diner Press, USA, s. 6

89 Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England, s. 150

magtstrukturer mellem Vesten (Occident) og Østen (Orient), som gør at orientalistiske forfattere, forskere og politikere udnytter de gode og de dårlige syn på Mellemøsten til at bibeholde den vestlige magt over den mellemøstlige verden. Da digital storytelling er en demokratisk fortælleform, som aldrig vil kunne fortælle *the ultimate truth*, som Lambert beskriver det, vil de digitale fortællinger kun reflektere tilbage på fortælleren og afspejle deres egne holdninger og opfattelser af Mellemøsten.

Ligesom de studerende kan bruge deres digitale fortælling til at få deres stemme hørt i den politiske debat og forklare deres rejseoplevelser til deres omgangskreds og interesserede i Mellemøsten, vil der også være en anden grund til, at arbejdet med digitale fortællinger giver mening i forhold til rejsefortællinger fra Mellemøsten. Længere rejser, hvor den rejsende tager væk fra sin dagligdag, omgangskreds og livsverden, efterlader ofte den rejsende med et tomrum efterfølgende, som er svært at forklare og udtrykke vigtigheden af efter endt rejse til familie, venner og interesserede. Derfor vil det digitale produkt være et redskab studerende hjemvendt fra studieophold i Mellemøsten, eller for den sags skyld resten af verden, kan bruge til at samle, udvælge og fastholde de oplevelser, som betyder mest for den rejsendes identitetsforståelse.

> *"We should know our myths both about ourselves, and that we tell about the world we inhabit, and if they do not suit our healthy existence, we should seek to change/or reframe them."*[90]

Lambert beskriver vigtigheden i at skabe vores egen *personal mythology* ved at stoppe op, reflektere og samle vores oplevelser sammen i vores egen personlige oplevelse af verden. Refleksion og historiefortælling er vigtig for vores forståelse af os selv og den omkringliggende verden, derfor vil rejsende på længere ophold i Mellemøsten både have et behov for at fortælle deres historie til familie og venner når de kommer hjem, men der vil også være et menneskelige behov for at sætte et fodaftryk ved den oplevelse man har haft i Mellemøsten – en digital fortælling kan sætte et konkret aftryk på fortællerens egen vej i livet, men samtidig også på den danske historieskrivning om Mellemøstens vej. Dermed er digital

[90] Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York s. 11

storytelling en metode de studerende kan bruge til at vise, forklare og måske forandre verden med.

b) De studerende: Interaktivt interessefællesskab

Den primære modtagergruppe til de digitale fortællinger, som udgør hjemmesiden Morgenlandet.dk, er danske studerende på videregående uddannelser i Danmark. Morgenlandet.dks hensigt er at henvende sig til studerende, der allerede har en interesse i Mellemøsten eller lige har opdaget en interesse for Mellemøsten. Derfor søger Morgenlandet.dk at samarbejde med de danske universiteters afdelinger for Mellemøststudier, som et tilbud til at opnå viden, information og indtryk af et studieophold i Mellemøsten. Morgenlandet.dk ønsker at være et værktøj som studievejledere fra Mellemøststudier på danske universiteter kan tilbyde studerende, der overvejer et udlandsophold eller lige er kommet hjem fra et udlandsophold.

> *"Besides preserving the customs, knowledge, wisdom, and practices of a culture or community, stories serve a number of critical functions within any group in order to teach people empathy, caring, and appropriate conduct. By providing access to the inner lives and most intimate thoughts of characters within the stories, they broaden perspectives and worldviews, as well as promote greater understanding. They allow us to see things from multiple points of view that, in turn, promote greater flexibility, moral responsibility, and deeper understanding of others' intentions and motives."*[91]

Professor i Psykologi og Uddannelse Jeffrey Kottler beskriver således i sin bog: *Stories We've Heard, Stories We've Told*, hvordan de fortællinger vi hører og husker igennem vores liv ikke kun er med til at lære os om almindelige opførsel, empati for andre mennesker og interesse for andres synspunkter. Fortællinger er med til udvide vores verdenssyn og skabe forståelse for andres intentioner og motiver. Derfor vil man også ved at fortælle en personlig og uformel historie om Mellemøsten kunne sætte dybere spor i modtagernes bevidsthed, end hvis man skrev en akademisk tekst eller en politisk tale.

---

[91] Kottler, Jeffrey, *Stories We've Heard, Stories We've Told: Life-Changing Narratives in Therapy and Everyday Life*, 2015, 1.ed, Oxford University Press, New York, USA. s. 22

"Tell me a fact and i'll remember; tell me a truth and i'll believe; but tell me a story and it will live in my heart forever."[92]

Selvom dette citat minder en del om et uddrag af en sangtekst, mener jeg, at det illustrerer den kraftige indflydelse, fortællinger har på os gennem hele livet. Fortællinger fortalt af vores nære venner og familie husker vi bedre, end hvilken arbejdsplads de arbejder på, eller hvor det nu var de boede henne nu. Når en person fortæller en historie, som ligger fortælleren på sinde, skifter fortælleren over i et narrativt perspektiv, som indeholder detaljer, refleksioner og følelser. Fordi fortælleren og modtageren oplever følelsen af, at der er personlige oplysninger, følelser og tanker, som deles i en samtale om en fortælling, gør at fortællinger huskes af både fortælleren og modtageren. Dertil er fortællinger et aktivt redskab til at skabe forandringer i vores egen livsverden. Fortællinger flyder imellem mennesker og vi bruger aktivt fortællinger til at spejle os i hinandens oplevelser, tanker og følelser.

Derfor mener jeg at de digitale fortællinger, som Tania, Rosa, Minna og Julie fortæller om Mellemøsten til Morgenlandet.dk, ikke kun vil kunne bidrage til at forklare Mellemøsten til danske studerende, men det har i lige så høj grad været et bevidst valg at finde fire informanter som talte dansk og forstod både den danske og den mellemøstlige kultur, fordi denne gruppe af fortællere vil have mulighed for at oversætte deres oplevelser i Mellemøsten til en fortælling, som danske studerende vil kunne relatere til og spejle sig selv i. De danske studerende, som klikker sig ind på Morgenlandet.dk tilfældigt, eller efter at være blevet præsenteret for siden i forbindelse med informationssøgning om studieophold i Mellemøsten, vil kunne se andre danske studerende fortælle om deres oplevelser i mellemøstlige lande, og dermed bliver afstanden mellem den danske trygge universitetsverden og det fjerne mellemøstlige studieophold forhåbentligt mindre.

Morgenlandet.dk er en interaktiv side, hvor andre studerende fremover selv vil kunne bidrage med deres egen personlige digitale fortælling fra Mellemøsten[93]. Ønsket er at Morgenlandet.dk skal udvikle sig til en fælles vidensbank om danskeres oplevelser af Mellemøsten, hvor studerende har et digitalt forum, hvor de kan dele deres fortællinger og ud

---

[92] Kottler, Jeffrey, *Stories We've Heard, Stories We've Told: Life-Changing Narratives in Therapy and Everyday Life*, 2015, 1.ed, Oxford University Press, New York, USA, s. 21

[93] Se det praktiske produkt under fanen *Opret Fortælling*. For mere om Morgenlandet.dks interaktive funktion og mål se: http://morgenlandet.dk/opretfortælling.html

fra kontaktinfo under videoerne kan tage kontakt til hinanden for at besvare spørgsmål eller hjælpe hinanden med tips til deres næste rejse. Den demokratiske udvikling af metoden digital storytelling, gør at alle vil kunne bidrage med deres egen digitale fortælling om Mellemøsten. Den primære målgruppe er de studerende, som samtidig er afsenderne af de digitale fortællinger og dette vil gøre, at Morgenlandet.dk kan udvikle sig til en selvkørende platform med rejsefortællinger fra Mellemøsten. Ved både at bidrage med sine egne fortællinger og selv få nye anderledes rejsefortællinger tilbage igen, vil de studerende opnå et tilhørsforhold til siden. Sammen vil de kunne oprette en alternativ vidensbank, hvor personlige historier er det primære interessefællesskab. Ud fra flere forskellige forskeres arbejde med digital storytelling er lige præcis fællesskabet omkring historierne et af de fokuspunkter, som flere forskere af metoden anerkender som en af digital storytellings primære funktioner. Professor Aneta Podkalicka og projektleder Craig Campbell arbejder med utilpassede unge i Melbourne og digital storytelling. Og i den forbindelse taler de om, hvorledes digital storytelling ikke blot er en personlig udviklingsproces for de unge men i lige så høj grad en måde at skabe *community-building*[94]. De unge får ved at producere en digital fortælling om deres eget liv sammen med andre, følelsen af at skabe et fællesskab selv omkring disse fortællinger og dermed høre til. Selvom det ikke er meningen, at de danske studerende skal bruge digital storytelling til at fortælle deres livshistorie, mener jeg alligevel at det at fortælle rejsefortællinger til hinanden internt på studiet via Morgenlandet.dk, vil kunne skabe en fællesskabsopbygning, af et universitetsstudie der ofte er individuelt og målrettet. De danske studerende vil kunne tage ejerskab over Morgenlandet.dk og sammen måske skabe et nyt virtuelt personligt fællesskab omkring deres oplevelser i Mellemøsten.

c) Samfundet: En nuanceret diskurs om mellemøstlig kultur

> *"At massemedierne i de vestlige samfund spiller en afgørende rolle for etableringen af synet på etniske minoriteter, og at medierne kan være et vigtigt instrument i bestræbelserne på at bekæmpe racisme, fremmedangst og antisemitisme i Europa, er der i dag bred enighed om inden for de internationale forskersamfund (…) at medierne faktisk*

[94] For mere omkring community-building i digital storytellings-projekter se: Podkalicka Aneta og Campbell, Craig, *Understanding digital storytelling: individual 'voice' and community-building in youth media programs*, Seminar.net – International journal of media, technology and lifelong learning, Vol. 6, http://seminar.net/images/stories/vol6-issue2b/Podkalicka-Campbell-Understanding_digital_storytelling.pdf s.1.

spiller en afgørende rolle for konstruktionen af forestillinger om den etniske virkelighed i de vesteuropæiske samfund, og at pressen kan være instrument til bekæmpelse af racisme såvel som til legitimering af etnisk ulighed ved at fremme en negativ opinion eller konsensus."[95]

Mediebilledet spiller en central rolle i vores opfattelse og forståelse af etniske minoriteter fra Mellemøsten og Mellemøsten generelt. Professor i sociologi Mustafa Hussain beskriver i dette citat hvordan medierne spiller en afgørende rolle for vores syn på mennesker med anden kulturbaggrund og hvorledes medierne kan konstruere diskurser om immigranter, flygtninge og indvandrere fra Mellemøsten hos den danske befolkning. Således kan medierne præge danskernes syn på Mellemøsten og mennesker med mellemøstlig baggrund. Hussain argumenterer for, at mediernes fortolkning af den mellemøstlige kultur via nyhedsmedierne og deres selektering af nyheder fra Mellemøsten er et magtfuldt redskab til at forme den danske diskurs om Mellemøsten. Mediernes diskurs vil i så fald, efter Hussains opfattelse, kunne fremme racisme, fremmedangst og antisemitisme i en dansk kontekst, og modsat bruges til at bekæmpe ovennævnte faktorer ved positive fortællinger.

I en bredere sammenhæng ønsker Morgenlandet.dk ikke kun at være et interessefællesskab for studerende på de danske universiteter, men så vidt det er muligt også at påvirke det gængse billede af Mellemøsten i en dansk kontekst. Derfor er Morgenlandet.dk konstrueret som en offentlig hjemmeside, hvor både studerende og i lige så høj grad interesserede politikere, journalister og almindelige borgere kan besøge siden og se små kortfilm, om de oplevelser de studerende har haft af Mellemøsten lige præcis på det givne tidspunkt i det givne mellemøstlige land.

Morgenlandet.dk ønsker derfor at bidrage til en mere nuanceret diskurs om Mellemøsten. Ved at nedbryde de gængse informationskanaler relateret til nyheder, baggrund og viden om Mellemøsten og dermed bidrage med en demokratisk informationskanal, hvor danskerne vil se almindelige danske studerende forklare den mellemøstlige kultur ved at berette om deres egne rejseoplevelser. De studerende lægger sig ikke op ad en eksisterende

---

[95] Hussain, Mustafa, Yilmaz, Ferruh og O'Connor, Tim, *Medierne, Minoriteterne og Majoriteten – en undersøgelse af nyhedsmedier og den folkelige diskurs i Danmark*, 1997, 1.ed, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Indenrigsministeriet, Forlaget Thorup, København, s. 25-26

diskurs, men beretter i stedet om deres egen opfattelse, forståelse og oplevelse af deres rejse i Mellemøsten.

Jeg mener at en større viden, information og forståelse af den mellemøstlige kultur vil kunne bidrage til et mere nuanceret billede af Mellemøsten og dermed mellemøstlig kultur. Her skal det tilføjes at projekt Morgenlandet.dk sagtens kunne have være tilegnet en anden verdensdel eller have bredt sig til rejsefortællinger fra hele verden. Mellemøsten er i dette tilfælde valgt som område for Morgenlandet.dks arbejde, da jeg ud fra skitseringen af den danske diskurs om Mellemøsten og den mellemøstlige kultur, generelt vil kunne bidrage til at påvirke den normative diskurs der findes i Danmark om Mellemøsten og mennesker fra Mellemøsten. Mellemøsten er et område, som danskerne har stærke holdninger, følelser og opfattelser knyttet til, og derfor mener jeg det er oplagt at prøve at udvide og nuancere dette billede, med en demokratisk informationskanal som Morgenlandet.dk. F.eks. da Rosa forklarer hvordan det er at skulle iføre sig hijab ved et besøg i Mashhads hellige kompleks i Iran, eller da Tania fortæller om, hvordan skyderier og knivstikkeri også desværre er en del af de unge israeleres hverdag, eller når Julie fortæller om de hjælpsomme og venlige palæstinensiske studerende på Al Qudz Universitetet i Jerusalem[96]. Så hører vi om den hverdag, som ikke kun de danske fortællere oplever, men som foregår i det Mellemøsten, som er lige nu, hvilket giver os et indtryk af, hvordan det er at leve i f.eks. Palæstina, Iran eller Israel. Dermed vil vi ved at høre historierne, se billederne og filmoptagelserne kunne forstå den mellemøstlige verden og dermed forstå de mennesker med mellemøstlig baggrund, som lever i det danske samfund, lidt bedre. De fortællere, som bidrager med digitale fortællinger til Morgenlandet.dk, er således med til at oversætte den mellemøstlige kultur til en dansk forståelse og samtidig med til formidle et mere nuanceret og refleksivt billede af Mellemøsten til det danske samfund.

Da Morgenlandet.dk er et interessefællesskab, som via en interaktiv funktion fremover ønsker at opfordre studerende, der rejser i Mellemøsten til at indsende deres egen digitale fortælling, må man også her have for øje, at Morgenlandet.dk ikke er en hjemmeside, som søger at ligge sig op af en eksisterende positiv eller negativ diskurs om Mellemøsten. De digitale fortællinger illustrerer fortællernes egne holdninger og opfattelser af Mellemøsten. Derfor må man også tage højde for, at der på den ene side kan indsendes både diskriminerende og fremmedhadske fortællinger og på den anden sige forherligende og

[96] www.morgenlandet.dk

yderst positive fortællinger til Morgenlandet.dk. Morgenlandet.dks mission er derfor ikke at tale ned i den ene eller anden allerede eksisterende diskurs men i stedet at udvide og nuancere det allerede eksisterende billede af det moderne Mellemøsten. Således vil fortællingerne tilhøre den enkelte fortæller, og dermed skal fortællingerne ses som små korte øjebliksbilleder fra den mellemøstlige verden.

7.2 Delkonklusion

Hvorfor skal vi fortælle digitale historier fra Mellemøsten i Danmark? Vores fortællinger, ligegyldigt om det er nyhedsmedierne fortællinger, politiske fortællinger eller om det er den almindelige danske borgers fortællinger om Mellemøsten, bidrager til vores forståelse og opfattelse af den mellemøstlige kultur og samfund. Derfor er det vigtigt, at vi nuancerer og reflekterer over de oplysninger, oplevelser og viden vi genererer om det moderne Mellemøsten. Vi lever i en globaliseret verden, hvor vi hele tiden støder på andre kulturer i løbet af vores dagligdag. Derfor er det vigtigt at have forståelse for andre kulturer ved at indsamle viden f.eks. via fortællinger. Morgenlandet.dk bidrager med en bedre forståelse af den mellemøstlige kultur på tre niveauer – i fortællerens personlige proces, hos den primære målgruppe de universitetsstuderende og ved nuancering af den normative diskurs om Mellemøsten i det danske samfund.

Fortælleren bruger sin digitale fortælling om Mellemøsten til at sætte sit eget personlige fodaftryk efter endt studieophold. Som beskrevet i min analyse og i perspektiveringen i dette speciale har den digitale fortælling både et personligt og et offentligt virke for fortælleren. Fortælleren kan via sin digitale fortælling om sit studieophold i Mellemøsten få klarhed over sine oplevelser og bearbejde det tomrum, som mange rejsende oplever efter en stor livsoplevelse, som et studieophold er. Derudover fortæller de studerende, som deltog i projektet, ved at producere de første fortællinger til Morgenlandet.dk, at de ønsker at præge den politiske debat og vise deres billede af det Mellemøsten, som ikke mange kender i Danmark. Fortællerne fortæller deres historie for at påvirke og forandre mediebilledet af Mellemøsten og gøre diskursen om Mellemøsten mere nuanceret og realistisk.

De danske universitetsstuderende på videregående uddannelser i Danmark, som beskæftiger sig med Mellemøsten kan bruge de digitale fortællinger som Tania, Rosa, Minna og Julie har produceret til at spejle sig i, inden de skal ud på deres studieophold i Mellemøsten. Efterfølgende kan de bruge metoden til selv at reflektere over deres ophold – og dermed bidrage med en ny fortælling til Morgenlandet.dk. Der skabes et interessefællesskab for

studerende med interesse for Mellemøstens kultur, befolkning, samfund og sprog, som de studerende selv kan tage ejerskab over ved at bidrage til en interaktiv digital database af personlige fortællinger. Morgenlandet.dk som digital vidensbank for personlige fortællinger vil kunne inspirere studerende til selv at tage af sted på studieophold – både for studerende med kendskab til Mellemøsten, som vil kunne bruge siden som et alternativt studienetværk, men også studerende, som ikke har rejst i Mellemøsten, og vil kunne hente inspiration og konkret information om hvordan det er at være på studieophold i Mellemøsten.

Det danske samfunds normative diskurs om Mellemøsten og mellemøstlig kultur ønskes også udfordret via Morgenlandet.dks personlige, demokratiske og ucensurerede fortællinger, som viser den mellemøstlige dagligdag, som dansk studerende på studieophold i Mellemøsten. Medierne har en central rolle i vores opfattelse og forståelse af Mellemøsten, og derfor ønsker jeg med de digitale fortællinger at udfordre den rammesætning ved at bidrage med en demokratisk informationskanal, hvor alle og enhver vil kunne bidrage med deres egen fortælling om Mellemøsten - fuldstændig ucensureret. Simpelthen give den almindelige danske studerende lov til selv at fortælle hvordan, hvorfor og hvad Mellemøsten er for dem, efter at have været dansker i Mellemøsten for en stund.

Hensigten med denne perspektivering er at give et indtryk af hvordan personlige digitale fortællinger ikke kun er vigtige for fortælleren at producere. De kan i lige så grad bruges til at udbrede viden og information om det moderne Mellemøsten til danskerne. Derudover er det efter min mening også vigtigt at fortælle historier fra Mellemøsten for at nuancere mediebilledet og udvide danskernes opfattelse af Mellemøsten og mellemøstlig kultur. Således kan digital storytelling bruges til både at påvirke afsenderens, modtagernes og det omkringliggende samfunds opfattelse af Mellemøsten.

8. Afsluttende Kommentarer

Dette speciale har haft til hensigt at afprøve metoden digital storytelling som redskab til at fortælle digitale rejsefortællinger fra Mellemøsten med. Ved at give den rejsende et metodisk værktøj til at formidle sin fortælling om sit studieophold i Mellemøsten, har det været meningen at undersøge hvorledes både afsenderen (fortælleren) og modtagerne (de universitetsstuderende og det omkringliggende samfund) kunne bruge metoden til at udvide deres forståelse og opfattelse af det moderne Mellemøsten.

Digital storytelling består af både et indre og et ydre aspekt, som konstituerer metoden og således ikke består uden den anden. Den personlige udviklingsproces, som fortælleren gennemgår under forløbet og det ydre formål fortælleren har med at deltage i projektet, er begge vigtige elementer for digital storytellings eksistensgrundlag. Digital Storytelling ønsker på den ene side at fremstå som en terapiform, hvor fortælleren gennemgår en renselsesproces af minder, oplevelser og opfattelser, men samtidig består produktet af en konkret kortfilm, som ønskes vist til venner, bekendte eller hele omverdenen. Dobbeltheden i metoden gør, at den bliver attraktiv for det senmoderne menneske, som ønsker refleksion og fordybelse over individuelle oplevelser, samtidig med at metoden er attraktiv for det omkringliggende samfund, som higer efter nye informationer, viden og personlig refleksion om det moderne Mellemøsten.

Via mit arbejde med udarbejdelsen af Morgenlandet.dk kan jeg konkludere at man vil kunne skabe et virtuelt interessefællesskab mellem studerende på afdelingerne for Mellemøststudier på danske universiteter. Via Morgenlandet.dks interaktive funktion vil man selv kunne bidrage med fortællinger fra Mellemøsten, og dermed vil studerende kunne spejle sig i de allerede eksisterende fortællinger, samtidig med at de selv tager ejerskab over hjemmesiden, ved at bidrage med fortællinger. Hensigten med Morgenlandet.dk har været at lave en digital vidensbank over personlige rejsefortællinger fra Mellemøsten, som studievejledere, studerende, mediefolk og andre interesserede vil kunne benytte til at opsøge alternativ og narrativ information og viden om Mellemøsten. Via mit produkt og analysen af dettes funktioner, potentiale og bæredygtighed mener jeg, at siden vil kunne bruges både privat af studerende i Danmark, men samtidig har den også et professionelt potentiale til at agere værktøj for universiteter der søger at opfordre studerende til at tage et semester i Mellemøsten.

Digital storytellings narrative fortælleform gør at modtagerne af produktet lytter efter. Så snart en person fortæller en personlig historie, som består af personlige tanker, følelser og opfattelser, så lytter mennesket instinktivt efter. Således er fortællingens magt stadigvæk et godt virkemiddel til at oplyse, informere og udvide modtagernes synspunkter og holdninger til Mellemøsten. Digital storytelling er derfor ikke kun en proces, som den enkelte modtager drager nytte af, men i lige så høj grad et produkt som vil kunne påvirke ens egen omgangskreds og den almene danskers diskursive holdninger omkring den mellemøstlige kultur. Morgenlandet.dk skaber et bredere og mere nuanceret billede af det moderne Mellemøsten og er således en demokratisk og ikke-autoritær fortælleform, der er med til at nedbryde de magtstrukturer, som skaber vores diskurser, omkring Mellemøsten i en dansk kontekst.

9. Litteratur:

Alexander, Bryan, *The new Digital Storytelling: Creating Narratives with New Media*, 2011, 1.ed, Praeger ABC-CLIO, Oxford, England.

Andersen, Lars Erslev, Hajjaj, Helen og Kjersgaard, Clement Behrendt, *Arabisk Forår: Baggrund og Konsekvenser*, 2011, 1. Ed. Ræsons Forlag, København.

Atkinson, Paul og Delamont, Sara: *Narrative Methods Vol. 1*, 2006, 1. Ed, SAGE Publication, England

Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene, *Kvalitative Metoder – en grundbog*, 2.ed, 2015, Hans Reitzels Forlag,

Hartley, John og Mcwilliam, Kelly, *Story Circle – Digital Storytelling around the World*, 2009, 1.ed, Blackwell Publishing, Oxford, England.

Hastrup, Kirsten, *Viljen til Viden – en humanistisk grundbog*, 1999, 1.ed., Gyldendal, København

Hussain, Mustafa, Yilmaz, Ferruh og O'Connor, Tim, *Medierne, Minoriteterne og Majoriteten – en undersøgelse af nyhedsmedier og den folkelige diskurs i Danmark*, 1997, 1.ed, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Indenrigsministeriet, Forlaget Thorup, København

Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise, *Diskursanalyse – teori og metode*, 1999, 1. Ed, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C.

Kottler, Jeffrey, *Stories We've Heard, Stories We've Told: Life-Changing Narratives in Therapy and Everyday Life*, 2015, 1.ed, Oxford University Press, New York, USA

Kvale, Steinar, *Interview – En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*, 1997, 1.ed, Hans Reitzels Forlag, København

Lambert, Joe, *Digital Storytelling – capturing lives, creating community*, 2013, 4. Ed., Routledge, New York

Lambert, Joe, *Digital Storytelling Cookbook*, 2010, 1. Ed., Center og Digital Storytelling, Digital Diner Press, USA.

Lundby, Knut, *Digital Storytelling, Metiatized Stories – Self-representations in New Media*, 2008, Peter Lang Forlaget, New York,

Milton-Edwards, Beverly, *Contemporary Politics in the Middle East*, 3.ed, 2011, Polity Press, Cambridge, England.

Niebuhr, Carsten, *Rejsebeskrivelse fra Arabien og andre omkringliggende land – Første Bind*, 1774, Genoptrykt af Forlaget Vandkunsten

Podkalicka Aneta og Campbell, Craig, *Understanding digital storytelling: individual 'voice' and community-building in youth media programs*, Seminar.net – International journal of media, technology and lifelong learning, Vol. 6, http://seminar.net/images/stories/vol6-issue2b/Podkalicka-Campbell-Understanding_digital_storytelling.pdf

Said, Edward W., *Orientalism*, 2003, 5. Ed., Penguin Books, England,

Said, Edward W., *Orientalisme. Vestlige Forestillinger om Orienten*, 2002, 1.ed., Roskilde Universitets Forlag,

Seeberg, Peter, *Det moderne Mellemøsten*, 2005, 1.ed, Gyldendal, København.

Tilly, Charles, *Stories, Identities and Political Change*, 2002, 1.ed, Rowman and Littlefield Publishers, Maryland, USA.

Warraq, Ibn, Defending the West – a critique of Edward Said's Orientalism, 2007, 1.ed, Prometheus Books, New York, USA.

WEBSIDER:

Digital Storylab: www.challengemystory.com

C:ntact: http://www.contact.dk/international/the-middle-east/stories-untold.aspx

Digital Storylab: www.digitalstorylab.com

Engelsk ordbog: www.ordbogen.com

Produkt: Stubbe Teglbjærg, Christence, www.morgenlandet.dk , Juli - August 2016

DIGITALE FORTÆLLINGER:

Katz, Minna, *Minnas Israel og Palæstina*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

Nielsen, Tania Maria, *Tanias Israel*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

Petersen, Julie Gede, *Julies Vestbredden*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

Rasmussen, Rosa Marie Trige, *Rosas Iran*, digital fortælling lavet i samarbejde med Teglbjærg, Christence. Juli 2016. www.morgenlandet.dk

Zeine, Rawan, *Under the rug*, 1:02, www.challengemystory.com

Zeine, Rawan, Interview: *Gender is an experience!,* 00:50, www.challengemystory.com

10. Bilag

Bilag 1: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Tanias Israel*, Juli 2016*

Bilag 2: Fortæller Nielsen, Tania Maria (T) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Samtale ifm. opstart af digital fortælling*, Juli 2016*

Bilag 3: Fortæller Rasmussen, Rosa Marie Trige (R) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Rosas Iran*, Juli 2016*

Bilag 4: Fortæller Katz, Minna (M) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Minnas Israel og Palæstina*, Juli 2016.*

Bilag 5: Fortæller Petersen, Julie Gede (J) og facilitator Teglbjærg, Christence (C), *Interview om Julies Vestbredden*, Juli 2016.*

Bilag 6: Teglbjærg, Christence, *Infoseddel til nye fortællere*, Morgenlandet.dk, Juli 2016.*

Bilag 7: Teglbjærg, Christence, *Screenshots fra Morgenlandet.dk*, Morgenlandet.dk, 15. September 2016.*

*se de fulde bilag i de vedhæftede filer til dette speciale.